

Ди Би Эм Лизинг ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

Санхүүгийн тайлан

(Хараат Бус Аудиторын Тайлангийн Хамт)

Агуулга

	Хуудас
Компанийн Мэдээлэл	
Удирдлагын Хариуцлагын Мэдэгдэл	
Хараат Бус Аудиторын Тайлан	
Санхүүгийн Байдлын Тайлан	1
Ашиг, Алдагдал болон Бусад Дэлгэрэнгүй Орлогын Тайлан	2
Өмчийн Өөрчлөлтийн Тайлан	3
Мөнгөн Гүйлгээний Тайлан	4
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд	5

Ди Би Эм Лизинг ХХК

Компанийн мэдээлэл

Албан ёсны хаяг

Монгол Улс, Улаанбаатар 14210,
Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо
Энхтайваны өргөн чөлөө, 12 давхар

Хувьцаа эзэмшигч

Монгол Улсын Хөгжлийн Банк (100%)

Хараат бус аудитор

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар хот 14240
Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо
Энхтайваны өргөн чөлөө
Блю Скай Тауэр, 602 тоот

Удирдлагын Хариуцлагын Мэдэгдэл

Компанийн удирдлага нь санхүүгийн тайланг бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Ди Би Эм Лизинг ХХК ("Компани")-ийн санхүүгийн тайлан нь Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагуу бэлтгэгдсэн. Компанийн удирдлага нь энэхүү санхүүгийн тайлан нь Компанийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээг үнэн зөв илэрхийлсэн гэдгийг баталгаажуулах үүрэгтэй.

Компанийн санхүүгийн байдлыг үндэслэлтэй, үнэн зөв илэрхийлж чадах зохистой нягтлан бодох бүртгэлийг компани нь хөтлөн явуулж байгаа гэдгийг компанийн удирдлагууд баталгаажуулах үүрэгтэй ба энэ нь Тодруулга 2-оос 5-д дурдсан шаардлагуудад нийцсэн байх хэрэгтэй.

Мөн Компанийн удирдлага нь Компанийн эд хөрөнгийг хадгалан хамгаалах, аливаа заль мэх, зүй бус үйлдлээс сэргийлэх, ийм үйлдлийг илрүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх ерөнхий үүрэгтэй.

Компанийн удирдлага нь санхүүгийн тайланг тодруулгын хамт бэлтгэхдээ тохиромжтой нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг сонгон, тууштайгаар даган мөрдөж, үндэслэлтэй, нягт нямбай тооцоолол, үнэлгээ хийж, бүх холбогдох нягтлан бодох бүртгэлийн стандартыг мөрдсөн гэж үзэж байна.

Компанийн удирдлагаас Ди Би Эм Лизинг ХХК-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн санхүүгийн тайланг зөвшөөрч батлав.

З. Авирмэд
З. Авирмэд
(Нягтлан бодогч)

Монгол Улс,
Улаанбаатар хот

2024 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдөр

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар-14240,
Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо,
Энхтайваны өргөн чөлөө 17,
Блю Скай Тауэр, 602 тоот

Утас : +976 7011 8101
Факс: +976 7011 8102
www.kpmg.com/mn

Хараат Бус Аудиторын Тайлан

Ди Би Эм Лизинг ХХК-ийн Хувьцаа Эзэмшигчид болон Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлд:

Дүгнэлт

Бид Ди Би Эм Лизинг ХХК (цаашид “Компани” гэх)-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд ба бусад тайлбар мэдээллүүдийг агуулсан тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайланд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр, энэхүү санхүүгийн тайлан нь Компанийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн санхүүгийн гүйцэтгэл болон мөнгөн гүйлгээг Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлөөс баталсан СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартууд (цаашид “СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартууд” гэх)-ын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн Үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт (цаашид “АОУС” гэх)-ын дагуу хийж гүйцэтгэсэн. Уг стандартын дагуу хүлээх үүрэг хариуцлагыг энэхүү тайлангийн *Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад Хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага* хэсэгт харуулсан. Бид Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлийн Мэргэжлийн Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Дүрэм (Хараат Бус Байдлын Олон Улсын Стандарт үүнд хамаарна) (цаашид “НБЁЗОУСЗ-ийн Ёс зүйн Дүрэм” гэх) болон санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой Монгол Улс дахь ёс зүйн зохих шаардлагуудын дагуу Компаниас хараат бус байж, НБЁЗОУСЗ-ийн Ёс Зүйн Дүрэм болон эдгээр ёс зүйн шаардлагуудад нийцүүлэн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөхөд хангалттай бөгөөд зохих үндэслэл болно гэдэгт бид итгэж байна.

Удирдлага болон Засаглах Эрх Мэдэл Бүхий Этгээдүүдийн Санхүүгийн Тайланд Хүлээх Үүрэг Хариуцлага

Санхүүгийн тайланг СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын дагуу бэлтгэж, үнэн зөв толилуулах нь удирдлагын үүрэг хариуцлага юм. Алдаа, зальт ажиллагааны улмаас материаллагаар бүрүү илэрхийлэгдээгүй санхүүгийн тайланг бэлтгэх боломжтой болгоход зайлшгүй чухал гэж өөрийн тодорхойлсон дотоод хяналтуудын талаарх үүрэг хариуцлагыг мөн удирдлага хүлээнэ.

Санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ удирдлагын зүгээс Компанийн тасралтгүй үйл ажиллагаа эрхлэх чадамжийг үнэлэн, шаардлагатай гэж үзвэл тасралтгүй үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлуудыг санхүүгийн тайланд тодруулж, Компанийг татан буулгах юм уу үйл ажиллагааг нь зогсоох эсвэл ингэхээс өөр бодит сонголт байхгүй байхаас бусад тохиолдолд нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй үйл ажиллагааны зарчимд суурилан санхүүгийн тайлангаа бэлтгэх үүргийг Компанийн удирдлага хүлээнэ.

Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүд нь Компанийн санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэг хүлээнэ.

Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад Хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага

Санхүүгийн тайлан нь залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй нотолгоог олж авах, бидний дүгнэлтийг агуулж буй аудиторын тайланг танилцуулах нь бидний зорилго юм. Ул үндэслэлтэй нотолгоо гэдэг нь өндөр түвшний баталгаажуулалт хэдий ч АОУС-ын дагуу гүйцэтгэсэн аудит нь бүхий л материаллаг буруу илэрхийллийг байнга илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм. Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох ба дангаараа эсвэл нийтдээ уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах мэдээлэл хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөхөөр хүлээгдэж байвал материаллаг гэж үзнэ.

АОУС-ын дагуу аудит хийх үед мэргэжлийн үнэлэмж гаргах, мэргэжлийн үл итгэх үзлээр хандахыг аудитын ажлын явцад шаарддаг. Бид мөн:

- Санхүүгийн тайланд залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг тодорхойлж, түүнийг үнэлэн уг эрсдэлд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж, өөрсдийн дүгнэлтийн үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авдаг. Залилан нь хуйвалдаан, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу илэрхийлэх болон дотоод хяналтыг орхигдуулах зэрэг явдлуудыг агуулсан байдаг тул залилангаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдааны улмаас үүсэх буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс харьцангуй их байдаг.
- Компанийн дотоод хяналтын үр ашигтай байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор бус харин тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулахын тулд аудитын ажилтай холбоотой дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Удирдлагын ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын зохистой байдал, нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын үндэслэл болон холбогдох тодруулгуудыг үнэлдэг.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, мөн бид олж авсан нотолгоондоо тулгуурлан Компанийн тасралтгүй үйл ажиллагаагаа эрхлэх чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал оршин байгаа эсэхийг тодорхойлдог. Материаллаг тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл бид аудиторын тайланд санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл энэхүү тодруулга нь хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Бид дүгнэлтээ аудиторын тайлан гаргах өдөр хүртэлх олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал, эсвэл нөхцөл байдал нь Компанийг тасралтгүй байх зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах боломжгүй болгоход хүргэж болно.
- Санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц болон агуулгыг тодруулгуудын хамт үнэлж, санхүүгийн тайлан нь холбогдох ажил гүйлгээнүүд болон үйл явдлуудыг үнэн зөв илэрхийлсэн эсэхийг үнэлдэг.

Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад Хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага, Үргэлжлэл

Бид бусад асуудлуудын дундаас аудитын ажлын төлөвлөсөн цар хүрээ, хугацаа болон аудитын явцад тодорхойлсон дотоод хяналтын аливаа мэдэгдэхүйц доголдлыг багтаагаад аудитын илэрсэн томоохон асуудлуудаар засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдтэй харилцдаг.

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК

Монгол Улс, Улаанбаатар хот

2024 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдөр

Баталгаажуулсан:

Г. Соёлмаа
Ерөнхий Захирал

Баталсан:

Гун Пёншиг
Партнер

Энэхүү тайлан нь аудитын тайлангийн өдөр буюу 2024 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдрөөр хүчин төгөлдөр үйлчилнэ. Аудитын тайлангийн өдөр болон энэхүү тайланг хэрэглэх хугацааны хооронд тохиолдож болох аливаа тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдал нь уг санхүүгийн тайлан болон тодруулгад материаллаг нөлөө үзүүлж болох юм. Тиймээс аудитын тайланг хэрэглэгчид нь уг тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдлын нөлөөллийг дээрх аудитын тайланд тусгаагүйг анхаарна уу. Энэхүү тайлан нь зөвхөн Компанийн Хувьцаа эзэмшигч болон Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлд зориулагдсан болно. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө үүрэг, хариуцлага хүлээхгүй болно.

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх
 Санхүүгийн Байдлын Тайлан

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>Тодруулга</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
ХӨРӨНГӨ			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	6	29,472,243	47,610,547
Хугацаатай хадгаламж	7	14,599,940	-
Дансны болон бусад авлага	8	31,132,548	189,334
Түрээсийн авлага	9	43,842,417	67,115,271
Бусад хөрөнгө		216	216
Үндсэн хөрөнгө	10	1,313,209	133,657
Биет бус хөрөнгө		4,652	7,002
Нийт хөрөнгө		<u>120,365,225</u>	<u>115,056,027</u>
ӨР ТӨЛБӨР			
Дансны болон бусад өглөг	11	289,480	269,759
Орлогын албан татварын өглөг		1,015,152	2,206,303
Түрээсийн өр төлбөр	12, 21	-	20,587
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	19	3,942	664,415
Нийт өр төлбөр		<u>1,308,574</u>	<u>3,161,064</u>
ЭЗДИЙН ӨМЧ			
Хувьцаат капитал	13	100,000,000	100,000,000
Хуримтлагдсан ашиг		19,056,651	11,894,963
Нийт эздийн өмч		<u>119,056,651</u>	<u>111,894,963</u>
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		<u>120,365,225</u>	<u>115,056,027</u>

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

Ди Би Эм Лизинг ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

Ашиг, Алдагдал болон Бусад Дэлгэрэнгүй Орлогын Тайлан

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тодруулга	2023	2022
Хүүгийн орлого	14	10,912,608	15,658,986
Хүүгийн зардал	15	<u>(819)</u>	<u>(27,948)</u>
Цэвэр хүүгийн орлого		<u>10,911,789</u>	<u>15,631,038</u>
Үйл ажиллагааны зардал	16	(996,130)	(662,520)
Бусад орлого, цэвэр	17	<u>882,328</u>	<u>7,913,865</u>
Үйл ажиллагааны орлого		<u>10,797,987</u>	<u>22,882,383</u>
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	18	<u>(2,780,844)</u>	<u>(7,511,633)</u>
Татварын өмнөх ашиг		<u>8,017,143</u>	<u>15,370,750</u>
Орлогын татварын зардал	19	<u>(855,455)</u>	<u>(3,319,201)</u>
Тайлант жилийн цэвэр ашиг болон нийт дэлгэрэнгүй орлого		<u>7,161,688</u>	<u>12,051,549</u>

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

Ди Би Эм Лизинг ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

Өмчийн Өөрчлөлтийн Тайлан

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Хувьцаат капитал (Тодруулга 13)	Хуримтлагдсан (алдагдал)/ ашиг	Нийт
2022 оны 01 дүгээр сарын 01- ний үлдэгдэл	100,000,000	(156,586)	99,843,414
Нийт дэлгэрэнгүй орлого			
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	12,051,549	12,051,549
2022 оны 12 дугаар сарын 31- ний үлдэгдэл	100,000,000	11,894,963	111,894,963
2023 оны 01 дүгээр сарын 01- ний үлдэгдэл	100,000,000	11,894,963	111,894,963
Нийт дэлгэрэнгүй орлого			
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	7,161,688	7,161,688
2023 оны 12 дугаар сарын 31- ний үлдэгдэл	100,000,000	19,056,651	119,056,651

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

(Мянган төгрөгөөр)

	<u>Тодруулга</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Татварын өмнөх ашиг		7,161,688	12,051,549
<i>Тохируулгауд:</i>			
Хүүгийн орлого	14	(10,912,608)	(15,658,986)
Хүүгийн зардал	15	819	27,948
Ханшийн тэгшитгэлийн хэрэгжээгүй олз, цэвэр	17	(800,476)	(7,622,082)
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	10	28,448	32,724
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга		2,347	1,053
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	18	2,780,844	7,511,633
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз	17	-	(1,510)
Орлогын татварын зардал	19	855,455	3,319,201
<i>Хөрөнгө, өр төлбөрийн өөрчлөлтүүд:</i>			
Дансны болон бусад авлага		(61,680,452)	(119,596)
Түрээсийн авлага		53,610,742	10,416,198
Бусад хөрөнгө		-	832
Дансны болон бусад өглөг		24,567	(711,442)
Төлсөн орлогын албан татвар		(2,707,079)	(1,654,307)
Хүлээн авсан хүүгийн орлого		9,205,716	9,364,026
Төлсөн хүүгийн зардал		-	(133,401)
Үйл ажиллагаанд (олсон) зарцуулсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(2,429,989)	16,823,840
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Хугацаатай хадгаламжаа цуцалснаас хүлээн авсан		-	27,988,999
Байршуулсан хугацаатай хадгаламж	7	(14,478,881)	-
Худалдан авсан үндсэн хөрөнгө	10	(1,208,000)	(3,654)
Худалдан авсан биет бус хөрөнгө		-	(1,561)
Худалдсан үндсэн хөрөнгө	10	-	1,800
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаанд (олсон) зарцуулсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(15,686,881)	27,985,584
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Зээлийн эргэн төлөлт		-	(7,076,856)
Түрээсийн өр төлбөрийн эргэн төлөлт	21	(21,406)	(40,800)
Санхүүгийн үйл ажиллагаанд зарцуулсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(21,406)	(7,117,656)
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр (бууралт)/ өсөлт		(18,138,276)	37,691,768
01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөрх мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	6	47,610,547	9,938,358
Гадаад валютын ханшийн хэлбэлзлийн бэлэн мөнгөнд үзүүлэх нөлөө		(28)	(19,579)
12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	6	29,472,243	47,610,547

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

1. Ерөнхий мэдээлэл

Ди Би Эм Лизинг ХХК (цаашид “Компани” гэх) нь 2017 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр Монгол Улсад үүсгэн байгуулагдсан. Компанийг Монгол Улсын Хөгжлийн Банк ХХК бүрэн эзэмшдэг. Компанийн регистрийн дугаар нь 6196233 болно. Компанийн албан ёсны хаяг нь Монгол Улс, Улаанбаатар хот 14210, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, Энхтайваны өргөн чөлөө, 12 дугаар давхар.

Компани нь Монгол Улсын Компанийн тухай хуулийн дагуу хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани хэлбэрээр үүсгэн байгуулагдсан хуулийн этгээд бөгөөд Монгол Улсын санхүүгийн түрээсийн тухай хууль, Иргэний хууль, Монгол Улсын Хөгжлийн Банкны тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд санхүүгийн түрээсийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг. Компани нь дунд болон урт хугацаатай гэрээний дагуу санхүүгийн түрээсийг олгодог. Компани нь Шинэ сэргэлтийн бодлогод багтсан Монгол Улсын хөгжилд стратегийн чухал ач холбогдолтой салбаруудын төсөл, хөтөлбөрүүдийг санхүүжүүлэх замаар Монгол Улсын эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулахыг зорин ажилладаг.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим

(1) Тайланг бэлтгэхэд баримталсан стандарт

Компанийн санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (“СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартууд”)-ын дагуу бэлтгэсэн болно. Санхүүгийн тайланд чухал нөлөө бүхий өндөр түвшний үнэлэмж шаардсан, нарийн төвөгтэй бөгөөд таамаглал, тооцоолол ашиглагдсан хэсгүүдийг Тодруулга 2(5)-д тодруулсан болно.

Тайлант жилийн толилуулгатай нийцүүлэх зорилгоор тодорхой харьцуулагдах дүнг дахин ангилсан.

Санхүүгийн тайланг 2024 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдрөөр удирдлага хүлээн зөвшөөрч, баталсан.

(2) Хэмжилтийн суурь

Энэхүү санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад өөрөөр тодруулснаас бусад тохиолдолд санхүүгийн тайланг түүхэн өртгийн зарчимд үндэслэн бэлтгэсэн.

(3) Бүртгэлийн болон толилуулгын валют

Энэхүү санхүүгийн тайланг бэлтгэж тайлагнахдаа Компанийн бүртгэлийн валют болох Монгол Улсын үндэсний мөнгөн тэмдэгт төгрөгөөр толилуулсан ба тусгайлан тодруулснаас бусдаар санхүүгийн тайланг мянгачилж толилуулсан.

(4) Тасралтгүй үйл ажиллагааны зарчим

Санхүүгийн тайлан нь тасралтгүй үйл ажиллагааны зарчимд үндэслэн бэлтгэгдсэн бөгөөд энэ нь Компани ойрын ирээдүйд хөрөнгөө бизнестээ хэвээр үлдээж, өр төлбөрөө төлж, үйл ажиллагаагаа тасралтгүй хэвийн явуулна гэдгийг илэрхийлнэ.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим, үргэлжлэл

(5) Таамаглал, тооцоолол болон үнэлэмжийн хэрэглээ

Санхүүгийн тайланг СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартын дагуу бэлтгэх үйл явц нь таамаглал, тооцоолол болон үнэлгээ хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлэмж нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэгжилт, мөн хөрөнгө, өр төлбөр, орлого зардлын зүйлсийн дүнг тодорхойлоход нөлөөлдөг. Гүйцэтгэлээрх үр дүн нь эдгээр тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Компани өөрийн таамаглал, тооцоололдоо санхүүгийн тайланг бэлтгэх үед байгаа параметрууд дээр үндэслэдэг. Одоо байгаа нөхцөл байдал, ирээдүйн хөгжлийн талаарх таамаглал нь зах зээлийн өөрчлөлт эсвэл Компанийн хяналтаас гадуур үүссэн нөхцөл байдлын улмаас өөрчлөгдөж болно. Эдгээр өөрчлөлтүүд нь гарч ирсэн үед Компани нь таамаглалдаа тусгадаг.

Удирдлага эдгээр тооцоолол болон түүнд хэрэглэсэн таамаглалыг байнга хянаж байдаг. Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоололд аливаа өөрчлөлт гарсан тохиолдолд тухайн өөрчлөлт гарсан тайлант жил болон ирээдүйн тайлант жилүүдэд уг тооцооллын өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн тайланд мэдэгдэхүйц нөлөө бүхий нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэхэд хэрэглэгдсэн таамаглал, тооцоолол, үнэлэмжийн талаарх мэдээлэл болон дараагийн тайлант үед хамаарах материаллаг залруулгын нөлөө бүхий эрсдэлийн үндэслэл болон тооцооллын талаарх мэдээллийг доорх тодруулгад тусгасан:

- Тодруулга 3 (3), 9, 23 – Дансны болон бусад авлагын хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжилт: жигнэсэн дундаж алдагдлын түвшинг тодорхойлоход ашигласан чухал таамаглалууд.

(6) Бодит үнэ цэнийн хэмжилт

Хөрөнгө болон өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тайлагналын зорилгоор жил бүр хянадаг. Уг үнэлгээг хийхдээ Компанийн удирдлага томоохон нөлөө үзүүлэхүйц хэмжээний үл ажиглагдах хүчин зүйлс болон үнэлгээний тохируулгуудыг хянадаг. Бодит үнэ цэнийг үнэлэхдээ хөндлөнгийн этгээдийн мэдээллийг ашиглаж байгаа бол үнэлгээг тогтоохдоо ашигласан мэдээлэл, аргачлал нь санхүүгийн тайлагналын журмын шаардлагад нийцэж байгаа эсэх болон үнэлгээний зорилгод нийцэж байгаа эсэхийг Компанийн удирдлага үнэлдэг.

Компани нь хөрөнгө болон өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг хэмжихдээ аль болох зах зээлийн мэдээллийг ашигладаг. Үнэлгээнд ямар төрлийн мэдээллийг ашигласнаас хамаарч бодит үнэ цэнийг дараах гурван түвшинд ангилдаг.

- Түвшин 1: Ижил төрлийн хөрөнгө, өр төлбөрийн зах зээлийн жишиг үнэ (залруулаагүй)
- Түвшин 2: Тухайн хөрөнгө, өр төлбөрийн хувьд 1 дүгээр түвшинд багтсан жишиг үнээс бусад өгөгдлүүд, шууд (өөрөөр хэлбэл үнээр) эсвэл шууд бусаар (өөрөөр хэлбэл үнээс үүсэлтэй)
- Түвшин 3: Хөрөнгө эсвэл өр төлбөрийн зах зээлийн ажиглагдахуйц мэдээлэл дээр суурилагагүй өгөгдлүүд (үл ажиглагдахуйц өгөгдлүүд)

Хэрэв хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийн үнэлгээнд ашиглаж буй өгөгдлүүд нь үнэлгээний өөр өөр түвшинд ангилагдаж байвал бодит үнэ цэнийн үнэлгээг нь түүнд гол нөлөө үзүүлсэн хамгийн бага түвшний өгөгдөлтэй ижил түвшинд ангилна. Бодит үнэ цэнийн өгөгдлийн түвшин хоорондын шилжилтийг Компани нь өөрчлөлт гарсан тайлант үеийн эцэст хүлээн зөвшөөрдөг.

Бодит үнэ цэнийн үнэлгээнд хийсэн таамаглалын талаарх нэмэлт мэдээллийг дараах тодруулгаас харна уу.

- Тодруулга 23 - Эрсдэлийн удирдлага

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд

Компани 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Бодлогын Тодруулга (НББОУС 1 болон СТОУС Практик Мэдэгдэл 2-ын нэмэлт өөрчлөлт)-ын шаардлагыг мөрдсөн. Хэдийгээр нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Компанийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод аливаа өөрчлөлтийг оруулаагүй боловч уг нэмэлт өөрчлөлтүүд нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын мэдээлэлд нөлөөлж, санхүүгийн тайланд тодруулагдсан.

Нэмэлт өөрчлөлтүүд нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын “үндсэн” гэх ухагдахууныг халж, нягтлан бодох бүртгэлийн “материаллаг” бодлогуудыг тодруулахыг шаардсан. Нэмэлт өөрчлөлтүүд нь мөн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг тодруулахад материаллаг байдлыг хэрхэн мөрдөх талаарх удирдамжийг агуулсан. Мөн уг нэмэлт өөрчлөлтүүд нь санхүүгийн тайлангийн мэдээлэл хэрэглэгчдийг санхүүгийн тайлангийн бусад мэдээллийг ойлгоход нь туслахуйц хэрэгцээтэй, тухайн байгууллагын онцлогийг тусгасан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын талаарх мэдээллээр хангахад нь тухайн байгууллагад туслахад чиглэсэн.

(1) Гадаад валютаар хийгдсэн ажил гүйлгээ

Гадаад валютаар гарсан ажил гүйлгээг тухайн ажил гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар бүртгэлийн валют руу хөрвүүлж бүртгэдэг. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн хөрөнгө, өр төлбөрийн мөнгөн зүйлсийг балансын өдрийн хаалтын ханшаар бүртгэлийн валют руу хөрвүүлэн илэрхийлдэг.

Бодит үнэ цэнээр хэмжигдэж, гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн бус хөрөнгө, өр төлбөрийн зүйлсийг тухайн бодит үнэ цэнийг тодорхойлсон өдрийн албан ханшаар бүртгэлийн валют руу хөрвүүлдэг. Түүхэн өртгөөр хэмжигдэж, гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн бус зүйлсийг тухайн ажил гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар хөрвүүлж тайлагнадаг.

Борлуулах боломжтой өмчийн хэрэглүүрийн дахин хөрвүүлэлтээс үүссэн гадаад валютын ханшийн зөрүүнээс бусад үед гадаад валютын дахин хөрвүүлэлтийн ханшийн зөрүүг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Гадаад валютаарх түүхэн өртгөөрөө хэмжигдсэн мөнгөн бус зүйлсийг ажил гүйлгээ гарсан өдрийн валютын ханшаар тайлагнадаг.

(2) Санхүүгийн хэрэглүүр

(i) Үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгө

Компани нь тухайн санхүүгийн хэрэгслийн гэрээний нэг тал болсон тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийг санхүүгийн байдлын тайланд хүлээн зөвшөөрдөг.

Дансны авлагыг анх үүссэн үед нь анх хүлээн зөвшөөрдөг. Компани нь хэрэглүүрийн гэрээний нөхцөлд нэг тал болсон үед бусад бүх санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн хөрөнгө (хэрэв энэ нь санхүүгийн томоохон бүрэлдэхүүн хэсэггүй дансны авлага биш бол) эсвэл санхүүгийн өр төлбөрийг түүний бодит үнэ цэнээр тооцож, ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнэ (ААБҮЦ)-ээр тооцдоггүй зүйлийн хувьд түүнийг худалдан авах эсвэл гаргахтай шууд холбоотой аливаа ажил гүйлгээний зардлыг нэмсэн дүнгээр хэмждэг. Томоохон санхүүгийн бүрэлдэхүүн хэсэггүй дансны авлагуудыг ажил гүйлгээний үнээр анх хэмждэг.

Санхүүгийн хөрөнгүүд

Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө: хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн; бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнэ (БДОБҮЦ)-ээр хэмжсэн – өрийн хөрөнгө оруулалт; БДОБҮЦ-ээр хэмжсэн – өмчийн хөрөнгө оруулалт; эсвэл ААБҮЦ-ээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө гэж ангилдаг.

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа тухайн санхүүгийн хөрөнгийг удирдах бизнес загварыг өөрчилснөөс бусад тохиолдолд дахин ангилахгүй бөгөөд бизнес загварын өөрчлөлттэй холбоотой бүх санхүүгийн хөрөнгийг тухайн өөрчлөлт орсон эхний тайлант жилийн эхний өдөр дахин ангилдаг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(2) Санхүүгийн хэрэглүүр, үргэлжлэл

(i) Үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгө, үргэлжлэл

Санхүүгийн хөрөнгүүд, үргэлжлэл

Санхүүгийн хөрөнгө нь ААБҮЦ-ээр илэрхийлэгдээгүй бөгөөд дараах хоёр шалгуурыг зэрэг хангаж байвал тухайн санхүүгийн хөрөнгийг хорогдуулсан өртгөөр хэмждэг:

- гэрээгээр орж ирэх мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор санхүүгийн хөрөнгийг эзэмшдэг бизнесийн загвартай; болон
- тухайн санхүүгийн хөрөнгийн гэрээний нөхцөл нь зөвхөн үндсэн төлбөр болон уг төлөгдөөгүй үндсэн төлбөрийн үлдэгдлээс тооцсон хүүгийн төлбөрийн мөнгөн урсгал тогтоосон өдрүүдээр орж ирэх;

Өрийн хөрөнгө оруулалт нь ААБҮЦ-ээр илэрхийлэгдээгүй бөгөөд дараах хоёр шалгуурыг зэрэг хангаж байвал тухайн өрийн хөрөнгө оруулалтыг БДОБҮЦ-ээр хэмждэг:

- гэрээгээр орж ирэх мөнгөн урсгалыг цуглуулах болон борлуулах зорилгоор эзэмшдэг бизнесийн загвартай; болон
- тухайн санхүүгийн хөрөнгийн гэрээний нөхцөл нь зөвхөн үндсэн төлбөр болон уг төлөгдөөгүй үндсэн төлбөрийн үлдэгдлээс тооцсон хүүгийн төлбөрийн мөнгөн урсгал тогтоосон өдрүүдээр орж ирэх;

Дээр дурьдсан хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө, эсвэл БДОБҮЦ-ээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө гэж ангилагдаагүй бусад бүх санхүүгийн хөрөнгийг ААБҮЦ-ээр хэмждэг.

Санхүүгийн хөрөнгүүд – Бизнесийн загварын үнэлгээ

Компани нь бизнес загварын үнэлгээг хийхдээ санхүүгийн хөрөнгийн багцын түвшинд хийдэг бөгөөд энэ нь бизнесийг удирдаж буй арга замыг хамгийн сайн илэрхийлдэг ба удирдлага нь мэдээллээр хангагдсан байдаг. Дараах мэдээллийг харгалзан үзсэн:

- багцын бодлого, зорилтууд, эдгээр бодлогын практик үйл ажиллагаа. Үүнд, удирдлагын стратеги нь гэрээгээр хүүгийн орлогоо олох, тодорхой хүүгийн түвшний үзүүлэлтийг хадгалах, санхүүгийн хөрөнгийн үргэлжлэх хугацааг түүнтэй холбоотой аливаа өр төлбөрийн хугацаа эсвэл хүлээгдэж буй мөнгөн зарлагын урсгал эсвэл хөрөнгийг борлуулснаар бий болох мөнгөн гүйлгээтэй тохируулдаг эсэх;
- багцын гүйцэтгэлийг хэрхэн үнэлж, Компанийн удирдлагад тайлагнадаг эсэх;
- бизнесийн загвар (мөн тухайн бизнесийн загварт багтсан санхүүгийн хөрөнгүүд)-ын гүйцэтгэлд нөлөөлөх эрсдэлүүд болон эдгээр эрсдэлүүдийг хэрхэн удирддаг эсэх;
- бизнесийг удирдаж буй менежерүүдийг хэрхэн урамшуулдаг – жишээ нь урамшуулал тэдний удирдаж буй хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ эсвэл цуглуулсан гэрээгээр мөнгөн урсгалд үндэслэдэг эсэх; болон
- өмнөх тайлант хугацаанд хийгдсэн санхүүгийн хөрөнгийн борлуулалтын давтамж, тоо хэмжээ, цаг хугацаа, эдгээр борлуулалтыг хийсэн шалтгаанууд болон ирээдүйн борлуулалтын үйл ажиллагааны хүлээлт.

Санхүүгийн хөрөнгийг гуравдагч этгээдэд шилжүүлэх ажил гүйлгээ нь тухайн санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөх нөхцөлийг хангаагүй тохиолдолд борлуулалт гэж үзэхгүй бөгөөд Компанийн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн хүлээн зөвшөөрөх зарчимтай нийцдэг.

Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй эсвэл удирдаж байгаа, мөн гүйцэтгэлийг нь бодит үнэ цэнд суурилан үнэлдэг санхүүгийн хөрөнгүүдийг ААБҮЦ-ээр хэмждэг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(2) Санхүүгийн хэрэглүүр, үргэлжлэл

(i) Үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгө, үргэлжлэл

Санхүүгийн хөрөнгүүд – Гэрээгээрх мөнгөн урсгал нь зөвхөн үндсэн болон хүүгийн төлбөрөөс бүрддэг эсэх үнэлгээ

Энэхүү үнэлгээний зорилгоор “үндсэн төлбөр” гэж анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үеийн санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг хэлнэ. “Хүүгийн төлбөр” гэж мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ, тодорхой нэг хугацаанд үлдэгдэлтэй байгаа үндсэн төлбөрт холбогдох түрээсийн эрсдэл болон бусад түрээсийн үндсэн үйл ажиллагааны эрсдэл, өртөг (жишээлбэл, төлбөрийн чадварын эрсдэл ба үйл ажиллагааны зардал гэх мэт), мөн түүнчлэн ахиуц ашгийг харгалзан тодорхойлдог.

Санхүүгийн хөрөнгийн гэрээгээрх мөнгөн урсгал нь зөвхөн үндсэн төлбөр болон хүүгийн төлбөрөөс бүрдсэн эсэхийг үнэлэхдээ Компани уг санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээний нөхцөлийг авч үздэг. Ингэхдээ гэрээгээрх мөнгөн урсгал орж ирэх хугацаа, эсвэл орж ирэх мөнгөн дүнг өөрчилснөөр үндсэн нөхцөлөө хангахгүй байх боломжтой гэрээний нөхцөл агуулсан эсэхийг үнэлэх зэрэг багтана. Энэхүү үнэлгээг хийхдээ Компани дараах зүйлсийг авч үздэг:

- мөнгөн урсгалын мөнгөн дүн болон цаг хугацааг өөрчилж болзошгүй үйл явдал;
- хувьсах хувь хэмжээг багтаасан гэрээнд заасан нэрлэсэн хүүгийн түвшинг тохируулах нөхцөлүүд;
- урьдчилан төлбөр гүйцэтгэх болон сунгалт хийх нөхцөлүүд; болон
- тодорхой хөрөнгүүдээс орж ирэх мөнгөн урсгалыг Компанийн нэхэмжлэх эрхийг хязгаарласан нөхцөлүүд (жишээ нь буцаах эрхгүй нөхцөлүүд).

Хэрвээ урьдчилгаа төлбөр нь үндсэн төлбөр болон үндсэн төлбөрийн үлдэгдэлд ногдох хүүгийн төлбөрийн төлөгдөөгүй дүн (үүнд гэрээг эрт дуусгавар болгосонтой холбогдон үүсэх нэмэлт нөхөн төлбөр багтана)-ийн дийлэнх хэсгийг илэрхийлж байвал урьдчилгаа төлбөрийн шинж чанар нь зөвхөн үндсэн төлбөр болон хүүгийн төлбөрийн нөхцөлтэй ижил байдаг. Түүнчлэн, хөнгөлөлттэй үнээр эсвэл гэрээнд заасан урамшуулалтай үнээр худалдан авсан санхүүгийн хөрөнгүүдийн хувьд хэрэв урьдчилгаа төлбөрийн бодит үнэ цэнэ нь анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед хангалтгүй бол гэрээгээрх нэрлэсэн дүн болон хуримтлуулсан (гэхдээ төлөгдөөгүй) гэрээний хүүг (гэрээг эрт дуусгавар болгосонтой холбогдон үүсэх нэмэлт нөхөн төлбөр багтаж болно) урьдчилан төлөхийг зөвшөөрсөн эсвэл шаардсан нөхцөл нь дээрх нөхцөлтэй нийцдэг.

Санхүүгийн хөрөнгө – Дараа үеийн хэмжилт болон олз ба гарз

ААБҮЦ-ээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгүүдийг дараагийн тайлант үеүдэд бодит үнэ цэнээр нь хэмждэг. Аливаа хүүгийн орлого эсвэл ногдол ашгийн орлого зэрэг багтсан цэвэр олз ба гарзыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгүүдийг дараагийн тайлант үеүдэд үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдуулсан өртгөөр нь хэмждэг. Хорогдуулсан өртгийг үнэ цэнийн бууралтын гарзаар бууруулдаг. Хүүгийн орлого, гадаад валютын ханшийн олз, гарз ба үнэ цэнийн бууралтыг ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрдөг. Аливаа үл хүлээн зөвшөөрөлтөөс үүссэн олз эсвэл гарзыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(2) Санхүүгийн хэрэглүүр, үргэлжлэл

(i) Үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгө, үргэлжлэл

Санхүүгийн хөрөнгө – Үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн гүйлгээнд хамаарах гэрээний эрхийн хүчинтэй хугацаа дууссан эсвэл уг санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн гүйлгээг хүлээн авах гэрээний эрхийг шилжүүлсэн бөгөөд санхүүгийн хөрөнгийн эзэмшилтэй холбоотой бүх эрсдэл, өгөөжийг бодитойгоор шилжүүлсэн бол уг санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрдөг. Уг гүйлгээгээр бий болсон эсвэл үлдсэн аливаа эрх, үүргийг тусад нь санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Хэрэв Компани уг шилжүүлсэн санхүүгийн хөрөнгийн эзэмшилтэй холбоотой бүх эрсдэл, өгөөжийг бодитойгоор өөртөө үлдээсэн бол уг санхүүгийн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн хүлээн зөвшөөрөх ба холбогдох санхүүгийн өр төлбөрийг мөн хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг цэвэр дүнгээр тусгах нь

Компани хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүнг хооронд нь хаах хууль эрх зүйн эрхтэй байх, мөн цэвэр дүнгээр нь төлбөр хийх эсвэл нэгэн зэрэг хөрөнгийг борлуулах, өр төлбөрийг барагдуулах зорилготой үед санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг хааж санхүүгийн байдлын тайланд цэвэр дүнгээр нь тусгадаг.

(3) Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Компани нь хүлээгдэж буй түрээсийн алдагдлын (ХБА) санг дараах санхүүгийн хөрөнгүүдийн хувьд хүлээн зөвшөөрдөг:

- хорогдуулсан өртгөөр нь хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө; ба
- БДОБҮЦ-ээр илэрхийлсэн өрийн хөрөнгө оруулалт.

Компани 12 сарын хугацаанд ХБА-ын хэмжээгээр хэмжигдэх дараахаас бусад тохиолдолд түрээсийн алдагдлын санг нийт хугацааны ХБА-ын сантай тэнцэх хэмжээгээр тооцдог:

- тайлагналын өдрөөр түрээсийн эрсдэл бага байхаар тодорхойлогдсон өрийн үнэт цаас; болон
- түрээсийн эрсдэлтэй бусад өрийн үнэт цаас болон банкны үлдэгдэл (өөрөөр хэлбэл, санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй хугацааны туршид үүргээ биелүүлэхгүй байх эрсдэл) анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш мэдэгдэхүйц нэмэгдээгүй.

Дансны авлага болон гэрээний хөрөнгийн хувьд алдагдлыг үргэлж 12 сарын болон гэрээний нийт хугацаатай тэнцэх ХБА-тай байхаар хэмждэг.

Санхүүгийн хөрөнгийн түрээсийн эрсдэл нь анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш болон ХБА-г тооцох үед мэдэгдэхүйц хэмжээнд нэмэгдсэн эсэхийг тодорхойлохдоо Компани үндэслэлтэй бөгөөд дэмжлэг болох холбоотой бөгөөд аливаа өртөг, хүчин чармайлт гаргалгүй олж авах боломжтой мэдээллийг авч үздэг. Энэ нь Компанийн түүхэн туршлага, мэдээлэлд тулгуурласан түрээсийн үнэлгээ болон ирээдүйн мэдээллийг багтаасан тоон болон чанарын мэдээлэл, дүн шинжилгээг багтаадаг.

Компани нь санхүүгийн хөрөнгийн эргэн төлөлтийн хугацаа 30 хоногоос хэтэрсэн тохиолдолд түрээсийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өссөн гэж үздэг.

Компани санхүүгийн хөрөнгийг дараах нөхцөлд хугацаа хэтэрч, үүргээ биелүүлээгүй гэж үздэг:

- Компани түрээслэгч нь үнэт цаасыг хүчээр зарах (хэрэв байгаа бол) гэх мэт аливаа арга хэмжээ авахгүйгээр Компанид эргэн төлөх үүргээ бүрэн биелүүлж чадахгүй тохиолдолд; эсвэл
- санхүүгийн хөрөнгө 90 хоногоос дээш хугацаа хэтэрсэн

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(3) Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт, үргэлжлэл

Гэрээний нийт хугацаа дуусах хүртэлх ХБА нь санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй хугацааны туршид тохиолдох боломжтой бүхий л хугацаа хэтрэлт буюу үүргийн үл биелэлтээс үүсэх ХБА юм.

12 сарын ХБА нь тайлант жил дуусгавар болсон өдрөөс хойш 12 сарын хугацаанд (эсвэл хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй хугацаа нь 12 сараас бага бол түүнээс богино хугацаанд) тохиолдож болзошгүй хугацаа хэтрэлт буюу үүргийн үл биелэлтээс үүсэх нийт хугацааны ХБА-ын хэсэг юм.

ХБА-г тооцохдоо авч үздэг хамгийн урт хугацаа нь Компанийн түрээсийн эрсдэлд өртөх гэрээний хамгийн урт хугацаа юм.

ХБА нь түрээсийн алдагдлын магадлалаар жигнэсэн тооцоолол юм. Түрээсийн алдагдлыг бүх мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнээр хэмждэг (жишээ нь, гэрээний дагуу аж ахуйн нэгжид учирч болзошгүй мөнгөн гүйлгээ ба Компанийн хүлээж авах мөнгөн гүйлгээний хоорондын зөрүү).

ХБА-ыг санхүүгийн хөрөнгийн үр ашигт хүүгийн түвшингээр дискаунтлан тооцдог.

Компани хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн санхүүгийн хөрөнгө болон БДОБҮЦ-ээр хэмжигдсэн өрийн үнэт цаас нь түрээсийн үнэлэмж буурсан эсэхийг тайлант хугацааны эцэс бүрд үнэлж тодорхойлдог. Санхүүгийн хөрөнгийн ирээдүйн тооцоолсон мөнгөн гүйлгээнд сөрөг нөлөө үзүүлэх нэг буюу хэд хэдэн үйл явдал тохиолдсон бол санхүүгийн хөрөнгийг “түрээсийн үнэлэмж буурсан” гэнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын бодит нотолгоог харуулах дараах үйл явдлууд байна:

- түрээслэгчийн санхүүгийн нөхцөл байдал нэлээд хэмжээгээр хүндэрсэн;
- 90 хоногоос дээш эргэн төлөх хугацаа хэтэрсэн эсвэл гэрээний үүргээ биелүүлэх чадваргүй болсон зэргээр гэрээний заалтыг зөрчсөн;
- Компанид өөр нөхцөл байхгүй байсантай холбоотой түрээс болон урьдчилгаа төлбөрийн бүтцийг өөрчилсөн;
- түрээслэгч нь дампуурал зарлах эсвэл санхүүгийн хувьд дахин зохион байгуулалт хийх магадлалтай;
- санхүүгийн хүнд нөхцөл байдлын улмаас санхүүгийн хөрөнгийн идэвхтэй зах зээл байхгүй болсон.

Хорогдуулсан өртгөөр нь хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын нөөц нь тухайн хөрөнгийн нийт дансны үнийг бууруулдаг.

Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр илэрхийлсэн өрийн үнэт цаасны хувьд үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг ашиг, алдагдлын хэсэгт тусган бусад дэлгэрэнгүй орлогын хэсэгт хүлээн зөвшөөрнө.

Компанийн санхүүгийн хөрөнгийг бүхэлд нь эсвэл хэсэгчлэн нөхөх хангалттай хүлээлт байхгүй тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнийг данснаас хасна. Байгууллагын харилцагчдын хувьд хугацаандаа эргэн төлөгдөх магадлалтай эсэхэд үндэслэн данснаас хасах хугацаа, дүнг тодорхойлох зорилгоор тусгайлсан үнэлгээг хийдэг боловч данснаас хассан санхүүгийн хөрөнгө нь Компанийн эргэн төлөгдөх хугацаа нь болсон хөрөнгийг эргэн төлүүлэхтэй холбоотой гүйцэтгэдэг горимын дагуу албадлагын ажиллагааг хийх боломжтой.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(4) Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийг анх өртгөөр нь хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа үндсэн хөрөнгийг тухайн хөрөнгийн өртгөөс аливаа хуримтлагдсан элэгдэл болон аливаа үнэ цэнийн бууралтын гарзыг хассан дүнгээр нь бүртгэнэ. Үндсэн хөрөнгийн өртөгт тухайн хөрөнгийг худалдан авах болон барьж байгуулахтай шууд холбогдон гарсан зардал, мөн удирдлагын зорилгоор үйл ажиллагаа явуулахад бэлэн болгож түүнийг байршуулах болон шаардлагатай нөхцөлийг хангахтай холбоотой гарсан бусад зардлууд, мөн тухайн хөрөнгийг задлах, зайлуулах болон байрлаж байсан талбайг нь сэргээн засварлахад гарах зардлуудыг хамааруулна.

Хэрэв үндсэн хөрөнгийн тодорхой хэсгийн элэгдүүлэх хугацаа тухайн үндсэн хөрөнгөөс ялгаатай бол тэдгээрийг үндсэн хөрөнгийн тусдаа зүйл (гол бүрэлдэхүүн) гэж үзнэ.

Компани нь дараа үеийн зардлаас эдийн засгийн ирээдүйн үр өгөөжийг хүртэх магадлалтай бөгөөд тухайн зардлыг үнэн зөв хэмжих боломжтой болсон үед түүнийг үндсэн хөрөнгийн дансны үнэ дээр нэмэгдүүлэх буюу эсвэл тусдаа хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Солигдсон эд ангийн дансны үнээр хөрөнгийн дансны үнийг бууруулна. Өдөр тутмын үйлчилгээний зардлыг тухайн зардал гарсан тайлант үеийн ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

Үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг түүний ирээдүйд авчрах эдийн засгийн үр өгөөжөөс нь хамаарч ашиглагдах жилийнх нь туршид шулуун шугамын аргаар тооцон байгуулдаг. Үндсэн хөрөнгийн нийт өртгийн дүнд багтсан гол бүрэлдэхүүн хэсгийн ашиглагдах хугацаа ялгаатай байгаа тохиолдолд тэдгээрт тусад нь элэгдэл байгуулдаг.

Үндсэн хөрөнгийг борлуулснаас үүссэн олз, гарзыг борлуулж буй үнэ болон тухайн хөрөнгийн дансны үнэтэй харьцуулж тодорхойлдог бөгөөд бусад үйл ажиллагааны бус орлого (зардал)-оор хүлээн зөвшөөрдөг.

Үндсэн хөрөнгийн зүйлсийн эдийн засгийн ашиглалтын хугацаа дараах байдалтай байна:

Үндсэн хөрөнгийн зүйлс	Тайлант жил
Барилга	30 жил
Тээврийн хэрэгсэл	10 жил
Тавилга, эд хогшил	3-10 жил
Компьютер	3 жил

Үндсэн хөрөнгийн үлдэх өртөг, ашиглалтын хугацаа, элэгдлийн аргыг санхүүгийн жилийн эцэс бүрт хянаж үзээд шаардлагатай бол залруулдаг. Энэхүү өөрчлөлтийг тооцооллын өөрчлөлт гэж үзнэ.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(5) Санхүүгийн бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Компанийн бараа материал болон хойшлогдсон татварын хөрөнгөөс бусад санхүүгийн бус хөрөнгүүдийн дансны үнэ цэнийн бууралтын аливаа нэг шинж тэмдэг илэрсэн эсэхийг тайлант хугацааны эцэс бүрд үнэлж тодорхойлдог. Хэрэв ийм шинж тэмдэг илэрвэл хөрөнгийн нөхөгдөх боломжтой үнийг тодорхойлно. Нэгж хөрөнгө эсвэл мөнгөн орлого үүсгэгч нэгжийн (цаашид “МОҮН” гэх) дансны үнэ нь нөхөгдөх боломжит тооцоолсон үнээс их байвал үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хүлээн зөвшөөрдөг.

Хөрөнгийн эсвэл “МОҮН”-ийн нөхөгдөх үнэ гэдэг нь хөрөнгийн бодит үнээс борлуулахтай холбоотой зардлыг хассан цэвэр дүн болон хөрөнгийг ашигласнаар олж болох өгөөж хоёрын аль их дүнгээр нь тогтоогддог. Ашигласнаар олж болох өгөөжийг үнэлэхдээ татварын өмнөх дискаунтын хувиар дискаунтчилан тооцсон ирээдүйн мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнийг ашигладаг. Хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтыг дангаар нь шалгах боломжгүй бол тэдгээрийг цаашид ашигласнаар бусад хөрөнгө эсвэл бүлэг хөрөнгөөс “МОҮН” хамааралгүйгээр дангаараа мөнгөн орлого бий болгох чадвартай хамгийн жижиг хөрөнгийн бүлэгт хамааруулан бүлгээр нь үнэ цэнийн бууралтыг үнэлнэ.

Нэгж хөрөнгө эсвэл түүний харьяалагдах “МОҮН”-ийн дансны үнэ нь нөхөгдөх боломжит тооцоолсон үнээс их байвал үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг бүртгэж, дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгадаг.

Өмнөх тайлант жилүүдэд тодорхойлж бүртгэсэн үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг тайлант жилийн эцсээр эргэн шалгаж, уг алдагдал буурсан эсвэл алдагдалгүй болсон эсэхийг үнэлдэг. Нөхөгдөх боломжтой үнийг тодорхойлохдоо хэрэглэсэн тооцоолол өөрчлөгдсөн бол үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг буцаадаг. Ингэхдээ хөрөнгийн дансны үнэ тооцвол байх байсан хөрөнгийн дансны үнээс хэтрэхгүй байх хэмжээгээр элэгдэл хорогдлыг хассан цэвэр дүнгээр тооцоолж буцаадаг.

(6) Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө нь дуусгавар болох хугацаа нь 3 сар болон түүнээс богино хугацаатай бөгөөд бодит үнэ цэнэ өөрчлөгдөх өчүүхэн эрсдэл бүхий бэлэн мөнгө, банкн дахь хугацаагүй хадгаламж болон түргэн хөрвөх чадвартай богино хугацаат хөрөнгө оруулалт (үндсэндээ банкн дахь хугацаат хадгаламж)-аас бүрдэнэ. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийг үр ашигт хүүгийн аргаар хорогдуулсан өртгөөр тайлагнадаг.

(7) Эздийн өмч

Энгийн хувьцааг эздийн өмчид ангилж бүртгэдэг. Шинээр хувьцаа гаргахтай холбоотой зардлыг эздийн өмчийн нэмэгдлийн бууралт байдлаар тайлагнана. Гаргасан нэгж хувьцааны үнэд хүлээн авах бодит үнэ цэнийн нэрлэсэн үнээс илүү гарсан дүнг нэмж төлсөн капиталын өсөлтөөр хүлээн зөвшөөрдөг.

Ногдол ашгийг зөвхөн тухайн тайлант үед эсвэл түүнээс өмнө зарласан бол ногдол ашгийн өр төлбөрөөр бүртгэж, эздийн өмчийг бууруулдаг. Ногдол ашгийг санхүүгийн тайланг батлан гаргахаас өмнө тайлангийн өдрийн байдлаар санал оруулсан эсвэл санал оруулсан ч тайлангийн өдрийн дараагаар зарласан тохиолдолд тодруулдаг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(8) Нөөц

Компанид өнгөрсөн үйл явдлын үр дүнд үүссэн өнөөгийн үүрэг (хуулийн эсвэл ёс зүйн) байгаа, компани нь үүргээ барагдуулах шаардлагатай байх магадлалтай, үүргийн дүнг найдвартай тооцоолж болох тохиолдолд нөөцийг хүлээн зөвшөөрнө.

Нөөц болгон хүлээн зөвшөөрсөн дүн нь үүрэгтэй холбоотой эрсдэл, тодорхойгүй байдлыг харгалзан тайлант хугацааны эцэст одоо байгаа үүргийг барагдуулахад шаардагдах төлбөрийн хамгийн сайн тооцоолол юм. Одоогийн өр төлбөрийг барагдуулахаар тооцсон мөнгөн гүйлгээг ашиглан нөөцийг хэмжих үед түүний дансны үнэ нь эдгээр мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнэ юм.

Нөхөн төлбөрийг барагдуулахад шаардагдах эдийн засгийн үр өгөөжийн заримыг эсвэл бүгдийг нь гуравдагч этгээдээс нөхөхөөр хүлээгдэж байгаа тохиолдолд нөхөн төлбөр авах нь бараг тодорхой бөгөөд авлагын дүнг найдвартайгаар хэмжих боломжтой бол авлагыг хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрнө.

Нөөцийг тайлант хугацааны эцэст хянаж, одоогийн хамгийн сайн тооцооллыг тусгахын тулд тохируулна. Хэрэв өр төлбөрийг барагдуулахын тулд эдийн засгийн үр өгөөжийг шилжүүлэх шаардлагатай болох нь нотлогдоогүй бол уг заалтыг буцаах хэрэгтэй.

(9) Орлого ба зардал хүлээн зөвшөөрөх

Хүүгийн орлого болон зардлыг үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг. “Үр ашигт хүү” гэдэг нь хүлээгдэж буй хугацаан дахь ирээдүйд төлөгдөх буюу хүлээн авах мөнгөн урсгалыг санхүүгийн хэрэглүүрийн дансны үнэд дискаунтчилахад ашиглаж буй хүү юм:

- санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнэ; эсвэл
- санхүүгийн өр төлбөрийн хорогдуулсан өртөг.

Худалдан авсан эсвэл үүсгэн бий болгосон, түрээсийн үнэлэмж буурсан санхүүгийн хөрөнгөөс бусад санхүүгийн хэрэглүүрийн үр ашигт хүүгийн түвшинг тооцоолохдоо Компани нь санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээний нөхцөлийн дагуу ирээдүйн бүх мөнгөн урсгалыг тооцох боловч хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцохгүй. Худалдан авсан эсвэл үүсгэн бий болгосон, түрээсийн үнэлэмж буурсан санхүүгийн хөрөнгийн хувьд түрээсийн тохируулсан үр ашигт хүүгийн түвшинг тооцон хүлээгдэж буй алдагдлын ирээдүйн мөнгөн урсгалыг тооцно.

Үр ашигт хүүгийн тооцоололд гүйлгээний зардал, хураамж, төлбөр хийсэн эсвэл хүлээн авсан хугацаа зэрэг үр ашигт хүүгийн чухал хэсгүүд багтана. Гүйлгээний зардалд санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийг худалдан авах болон борлуулахтай шууд хамаарах нэмэгдэл зардал багтана.

Санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн “хорогдуулсан өртөг” нь санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс үндсэн төлөлтийг хасаж, үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан анхны болон эцсийн дүнгийн зөрүүгээр хуримтлагдсан хорогдуулгыг нэмэх эсвэл хасах ба санхүүгийн хөрөнгийн хувьд хүлээгдэж буй аливаа хүлээгдэж буй түрээсийн алдагдлын санг тохируулсан дүнг хэлнэ.

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигддэг “санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнэ” нь хүлээгдэж буй аливаа түрээсийн алдагдлын санг тохируулснаас өмнөх санхүүгийн хөрөнгийн хорогдуулсан өртгийг хэлнэ.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(10) Ажиллагсдын тэтгэмж

(i) Богино хугацаат тэтгэмж

Богино хугацааны ажилтны тэтгэмж гэдэг нь тухайн ажилтны холбогдох үйлчилгээ үзүүлсэн хугацаа дууссанаас хойш 12 сарын дотор төлөх ёстой ажилчдын тэтгэмж юм. Нягтлан бодох бүртгэлийн хугацаанд ажилтан Компанид үйлчилгээ үзүүлсэн тохиолдолд тухайн үйлчилгээнийхээ хариуд төлөхөөр хүлээгдэж буй ажилчдын богино хугацааны тэтгэмжийн дискаунтлаагүй дүнг хүлээн зөвшөөрнө.

(ii) Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын шимтгэл

Монгол улсын холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу Монгол улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа компаниуд нь Монгол улсын эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлнө. Эдгээр шимтгэлийг гарсан хугацаанд нь дэлгэрэнгүй орлогын тайланд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

(11) Орлогын албан татвар

Орлогын албан татвар нь тайлант хугацааны орлогын албан татварын зардал ба хойшлогдсон татвараас бүрдэнэ. Тайлант хугацааны болон хойшлогдсон татварыг эздийн өмч буюу бусад дэлгэрэнгүй орлогын хэсэгт шууд хүлээн зөвшөөрсөн зүйлсэд хамааралтайгаас бусад тохиолдолд ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

(i) Тайлант хугацааны орлогын албан татвар

Одоогийн болон өмнөх үеүдэд хамааралтай тайлант хугацааны албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг татварын байгууллагаас буцаан авахаар хүлээж байгаа эсвэл татварын байгууллагад төлөх дүнгээр хэмжинэ. Энэ дүнг тооцоолоход хэрэглэсэн татварын хувь хэмжээ, татварын хуулиуд нь тайлагналын өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр үйлчилж байсан.

Эргэлтийн хөрөнгө, өр төлбөр хэсэгт хүлээн зөвшөөрсөн орлогын албан татварын авлага буюу өглөгийг хооронд нь суутган тооцуулахыг хуулиар зөвшөөрсөн бөгөөд Компани хөрөнгөө хэрэгжүүлж, өр төлбөрөө бууруулан цэвэр дүнгээр нь барагдуулахаар зэхэж байгаа бол хөрөнгө, өр төлбөрийг цэвэр дүнгээр харуулна.

Эздийн өмчийн хэсэгт шууд хүлээн зөвшөөрөх зүйлсэд хамаатай орлогын албан татварыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөхгүй. Удирдлага нь нягтлан бодох бүртгэлийг яаж хөтлөхийг холбогдох татварын хууль, журмуудад тодорхой зааж өгөөгүй, нэмэлт тайлбар тодруулга шаардлагатай тийм шинэ нөхцөл байдал үүссэн эсэхийг тодруулахаар тодорхой хугацаа тутамд татварын тайлангаа хянаж үздэг ба шаардлагатай бол сан байгуулдаг.

(ii) Хойшлогдсон татвар

Хойшлогдсон татварыг хөрөнгө, өр төлбөрийн аргыг ашиглан хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг бөгөөд энэ арга нь санхүүгийн тайлангийн зорилгоор хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнэ болон татварын зорилгоор ашиглагдах дүн хоёрын хоорондох түр зөрүү дээр үндэслэдэг. Бүх татвар ногдох түр зөрүүнд хойшлогдсон татварын өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрдөг. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийг татвар ногдох орлого олсон үед татварын орлого ногдох нь тодорхой болсон бүх хасагдах түр зөрүүнд хүлээн зөвшөөрнө.

Дараах түр зөрүүнүүдэд хойшлогдсон татварыг хүлээн зөвшөөрдөггүй: гүүдвилийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт, эсвэл бизнесийн нэгдэл биш бөгөөд ажил гүйлгээ гарах үед нягтлан бодох бүртгэлийн ашиг болон татвар ногдох ашиг эсвэл татварын алдагдлын аль алинд нөлөөлөхгүй ажил гүйлгээн дэх хөрөнгө буюу өр төлбөрийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(11) Орлогын албан татвар, үргэлжлэл

(ii) Хойшлогдсон татвар, үргэлжлэл

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг тайлант хугацааны эцэс бүрд дахин хянаж үздэг ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийн бүх эсвэл зарим өгөөжийг хүртэх хангалттай хэмжээний татвар ногдох ашиг олох магадлалгүй болох үед Компани хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг бууруулдаг.

Тайлант үеийн эцсээр хүчин төгөлдөр болсон эсвэл хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа татварын хувь хэмжээ (татварын хууль)-нд үндэслэн хөрөнгө нь хэрэгжих буюу өр төлбөрийг төлөх тайлант үед мөрдөгдөхөөр хүлээгдэж буй татварын хувь хэмжээгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгө болон өр төлбөрийг хэмждэг. Тайлант үеийн эцэст Компани нь хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг нөхөх буюу барагдуулах арга хэлбэрээс үүсэж байгаа татварын үр нөлөөг хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн хэмжилтэд тусгадаг.

Компани нь тайлант үеийн татварын өр төлбөрийг тайлант үеийн татварын хөрөнгөөр суутган тооцох хууль ёсны хүчин төгөлдөр эрхтэй байх, орлогын татвараар тооцоо хийдэг ижил татварын албатай харьцдаг ба тайлант үеийн татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр сууриар барагдуулахаар төлөвлөсөн тохиолдолд хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр дүнгээр тооцдог.

Хэрэв ногдол ашиг төлөлттэй холбоотойгоор нэмэлт орлогын албан татварын зардал үүссэн бол уг орлогын албан татварын зардлыг ногдол ашгийн төлөлттэй холбоотой өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөх үед орлогын албан татварын зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

(12) Түрээс

(i) Түрээслэгчийн хувьд

Гэрээг анх байгуулах үед Компани нь тухайн гэрээ нь түрээсийн гэрээ эсвэл түрээс агуулсан гэрээ эсэхийг үнэлдэг. Хэрэв гэрээ нь тодорхой төлбөр хүлээн авснаар тухайлсан хөрөнгийн хэрэглээг тодорхой хугацаанд хянах эрхийг олгож байвал тухайн гэрээ нь түрээсийн гэрээ эсвэл түрээс агуулсан гэрээ гэж үзнэ. Гэрээ нь тодорхой хөрөнгийн ашиглалтыг хянах эрхийг хангаж байгаа эсэхийг үнэлэхийн тулд компани СТОУС 16-д заасан түрээсийн тодорхойлолтыг ашигладаг.

Түрээсийн бүрэлдэхүүн агуулсан гэрээг эхлэх эсвэл өөрчлөх үед Компани гэрээнд тусгасан үнийг үндэслэн түрээсийн бүрэлдэхүүн хэсэг бүрд хуваарилдаг боловч хөрөнгийн түрээсийн хувьд Компани нь түрээсийн бус бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг салгах аргыг сонгосон ба харин түрээсийн болон түрээсийн бус бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг нэг бүрэлдэхүүн хэсэг гэж бүртгэдэг.

Компани нь түрээс эхлэх өдөр ашиглах эрхтэй хөрөнгө болон түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрдөг. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг анх өртгөөр нь хэмжих бөгөөд үүнийг түрээсийн эхний өдөр болон түүнээс өмнө хийсэн түрээсийн төлбөрөөр тохируулсан түрээсийн өр төлбөрийн анхны дүн, аливаа анхдагч шууд зардлууд болон хөрөнгийг салгаж буулгах, сэргээн засварлахад түрээслэгчээс гарах аливаа тооцоолсон болон түрээсийн урамшууллыг хассан дүнгээр илэрхийлдэг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(12) Түрээс, үргэлжлэл

(i) Түрээслэгчийн хувьд, үргэлжлэл

Түрээсийн хугацаа дуусгавар болох үед ашиглах эрхтэй хөрөнгийн өртөг нь худалдан авах сонголтыг тусгасан эсвэл үндсэн түрээсийн хөрөнгийг өмчлөх эрх Компанид бүрэн шилжихээс бусад үед ашиглах эрхтэй хөрөнгийг гэрээ эхэлсэн өдрөөс дуусах өдөр хүртэл шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ. Энэ тохиолдолд ашиглах эрхтэй хөрөнгийг тухайн хөрөнгийн ашиглалтын жилээр элэгдүүлэх бөгөөд ашиглалтын жилийг үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийг тодорхойлох сууриар тодорхойлдог. Түүнчлэн, ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дансны үнийг аливаа үнэ цэнийн бууралтын алдагдлаар бууруулж, түрээсийн өр төлбөрийн дахин хэмжилтээр тохируулдаг.

Түрээсийн өр төлбөрийг анх хэмжихдээ түрээсийн эхний өдрөөрх төлөгдөөгүй түрээсийн төлбөрүүдийг түрээст агуулагдсан нуугдмал хүүгийн хувь хэмжээ эсвэл уг хувь хэмжээг тодорхойлох боломжгүй бол Компанийн өсөн нэмэгдэх зээлийн хүүгийн хувь хэмжээг ашиглан дискаунталсан өнөөгийн үнэ цэнээр хэмжинэ.

Компани нь өсөн нэмэгдэх зээлийн хүүгийн хувь хэмжээг хэд хэдэн хөндлөнгийн санхүүгийн эх үүсвэрээс хүүгийн хувь хэмжээг авах замаар тодорхойлдог бөгөөд түрээсийн нөхцөл, түрээсэлсэн хөрөнгийн төрлийг илэрхийлэх тодорхой тохируулгуудыг хийдэг.

Түрээсийн өр төлбөрийн хэмжилтэд багтсан түрээсийн төлбөрт дараах зүйлүүд багтана:

- тогтмол төлбөр, түүний дотор материаллаг тогтмол төлбөр;
- индекс эсвэл хувь хэмжээнээс хамаарах хувьсах түрээсийн төлбөр, эхний өдөр индекс эсвэл хувь хэмжээг ашиглан хэмжсэн анхны хэмжилтээр
- үлдэх өртгийн үнэ цэнийн баталгааны хүрээнд хүлээгдэж буй өглөгийн дүн
- Компанийн худалдан авах сонголтоо хэрэгжүүлэх нь үндэслэлтэйгээр тодорхой бол уг сонголтыг хэрэгжүүлэх үнэ. Үүнд Компани түрээсийг сунгана гэж үзвэл сунгалтын нэмэлт төлбөр, түрээсийн хугацааг эрт цуцлах торгууль.

Түрээсийн өр төлбөрийг үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хэмждэг. Хэрэв индекс эсвэл хувь хэмжээнээс шалтгаалан Компанийн ирээдүйн түрээсийн төлбөр өөрчлөгдөх, үлдэх өртгийн үнэ цэнийн баталгааны хүрээнд хүлээгдэж буй өглөгийн дүнд өөрчлөлт орсон тохиолдолд худалдан авалт хийх, сунгах эсвэл цуцлах эсэхэд өөрчлөлт орсон эсвэл үндсэн түрээсийн төлбөрийг шинэчилсэн тохиолдолд дахин хэмждэг.

Түрээсийн өр төлбөрийг ийм байдлаар дахин хэмжихэд ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дансанд холбогдох тохируулгыг хийх ба хэрэв ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дансны үнэ тэг болж буурсан тохиолдолд ашиг, алдагдалд бүртгэдэг.

Компани нь санхүүгийн байдлын тайланд хөрөнгө оруулалтын зорилгоор үл хөдлөх хөрөнгийн тодорхойлолтыг хангаагүй ашиглах эрхтэй хөрөнгийг “үндсэн хөрөнгө”-ийн ангилалд, түрээсийн өр төлбөрийг “түрээс ба өр төлбөр”-ийн ангилалд бүртгэдэг.

Богино хугацааны түрээс, бага өртөг бүхий түрээс

Компани бага үнэтэй хөрөнгийн түрээс болон богино хугацаат түрээсийн (үүнд оффисын түрээс багтана) хувьд ашиглах эрхтэй хөрөнгө болон түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй байх аргыг сонгосон. Компани эдгээр түрээстэй холбоотой түрээсийн төлбөрүүдийг түрээсийн хугацааны турш шулуун шугамын аргаар зардлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(12) Түрээс, үргэлжлэл

(ii) Түрээслүүлэгчийн хувьд

Түрээсийн бүрэлдэхүүн хэсэг агуулсан гэрээг анх хэрэгжиж эхлэх эсвэл өөрчлөлт орсон үед Компани нь гэрээнд тусгасан үнийг түрээсийн бүрэлдэхүүн хэсэг бүрд тэдгээрийн тус бүрийн үнэнд суурилан хуваарилна.

Компани нь түрээслүүлэгчийн хувьд, гэрээний эхэнд тухайн түрээсийг санхүүгийн эсвэл үйл ажиллагааны түрээсийн аль болохыг тодорхойлно.

Түрээсийн ангиллыг тодорхойлохдоо Компани нь тухайн хөрөнгийн эзэмшилтэй холбоотой бүх эрсдэл болон өгөөжийн бараг бүгдийг нь шилжүүлсэн эсэхийг ерөнхий үнэлгээгээр шалгадаг. Хэрвээ шилжсэн бол тухайн түрээсийг санхүүгийн түрээс, шилжээгүй бол үйл ажиллагааны түрээс гэж ангилна. Энэхүү үнэлгээнд Компани нь хөрөнгийг эдийн засгийн ашиглах хугацааны ихээхэн хэсэгт түрээслүүлж буй эсэх зэрэг үзүүлэлтүүдийг харгалзан үздэг.

Хэрвээ гэрээ нь түрээсийн болон түрээсийн бус бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг агуулсан байвал Компани нь гэрээний үнийг хуваарилахдаа СТОУС 15-г мөрддөг.

Компани нь түрээсийн цэвэр хөрөнгө оруулалтад СТОУС 9-ийн үл хүлээн зөвшөөрөлт ба үнэ цэнийн бууралтын шалгууруудыг хэрэгжүүлдэг. Компани нь түрээсийн нийт хөрөнгө оруулалтыг тооцоолоход ашигласан баталгаагүй үлдэгдэл үнэ цэнийг тогтмол хянаж байдаг.

Компани нь үйл ажиллагааны түрээсийн орлогод хүлээн авсан түрээсийн төлбөрийг түрээсийн хугацааны туршид шулуун шугамын аргаар “бусад орлого”-оор хүлээн зөвшөөрдөг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, үргэлжлэл

(13) Холбоотой талууд

(i) Аливаа хувь хүн эсвэл түүний гэр бүлийн ойр дотны гишүүнийг дараах тохиолдолд Компанитай холбоотой гэж үзнэ.

- компанийг шууд эсвэл хамтран хянадаг;
- компанийн үйл ажиллагаанд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлдэг;
- компанийн болон Компанийн толгой компанийн удирдах ажилтан.

(ii) Хэрэв дараах нөхцөлийн аль нэг нь хангагдаж байвал тухайн аж ахуйн нэгжийг Компанитай холбоотой гэж үзнэ:

- тухайн аж ахуйн нэгж болон Компани нь нэг бүлэг аж ахуйн нэгжийн бүрэлдэхүүнд багтаж байвал өөрөөр хэлбэл, толгой компани, охин компани болон нэг толгой компанид багтдаг охин компаниуд бүгд бусадтайгаа холбоотой гэсэн үг юм;
- нэг аж ахуйн нэгж нь нөгөө аж ахуйн нэгжийн хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол эсвэл нөгөө аж ахуйн нэгжийг багтаасан бүлгийн нэг аж ахуйн нэгжийнх нь хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол;
- хоёр компани хоёулаа нэг гуравдагч этгээдийн хамтарсан хөрөнгө оруулалттай компани бол;
- нэг аж ахуйн нэгж нь гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хамтарсан үйлдвэр ба харин нөгөө аж ахуйн нэгж нь уг гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хараат компани бол;
- тухайн аж ахуйн нэгж нь дээр дурьдсан холбоотой талаар тодорхойлогдсон хувь хүний шууд эсвэл хамтарсан хяналтад байх;
- Компанийг шууд эсвэл хамтран хянадаг этгээд нь тухайн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд их хэмжээний нөлөөтэй байх, тухайн аж ахуйн нэгжийн, эсвэл түүний толгой компанийн удирдах ажилтан

Хувь хүний гэр бүлийн ойр дотно гишүүд гэдэг нь Компанитай ажил хэргийн харилцаанд орох явцад хувь хүнд нөлөөлөх эсвэл түүний нөлөөнд автаж магадгүй гэр бүлийн гишүүдийг хэлнэ.

4. Тайлант жилд хэрэгжиж эхэлсэн СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудад орсон шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд

Компани нь Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс гаргасан 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэн СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүдийг тайлант жилд хэрэгжүүлсэн.

Хэрэгжиж эхэлсэн хугацаа	Шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
2023 оны 01 дүгээр сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • СТОУС 17 Даатгалын гэрээ • НББОУС 1 ба СТОУС Практик Мэдэгдлийн 2-т оруулсан нэмэлт өөрчлөлтүүд - Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулга • НББОУС 8-ын нэмэлт өөрчлөлт - Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын тодорхойлолт • НББОУС 12-ын нэмэлт өөрчлөлт - Дан ганц ажил гүйлгээнээс үүссэн хөрөнгө, өр төлбөрт хамаарах хойшлогдсон татвар • СТОУС 17 болон СТОУС 9-ийн анхны хэрэгжүүлэлт - Харьцуулагдах мэдээлэл (СТОУС 17-ийн нэмэлт өөрчлөлт)
2023 оны 5 дугаар сарын 23	<ul style="list-style-type: none"> • Олон Улсын татварын шинэчлэл – Хоёр баганат моделийн зарчим – НББОУС 12-ын нэмэлт өөрчлөлт

СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд нь тайлант жилд Компанийн санхүүгийн байдал болон гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлангийн тодруулгуудад материаллаг нөлөө үзүүлээгүй болно.

5. Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй СТОУС Нягтлан Бодох Бүргэлийн Стандартуудад орсон шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд

Компанийн санхүүгийн тайланг батлан гаргах үед батлагдсан байсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа СТОУС Нягтлан Бодох Бүргэлийн Стандартуудын шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүдийг дор тодруулсан болно. Компани эдгээрийг хэрэгжиж эхлэхээр хүлээгдэж буй үеэс дагаж мөрдөнө.

Компани нь санхүүгийн тайланд эдгээр шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд томоохон нөлөө үзүүлэхгүй гэсэн хүлээлттэй байна.

Хэрэгжиж эхэлсэн хугацаа	Шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
2024 оны 01 дүгээр сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт - Шалгуур үзүүлэлт бүхий эргэлийн бус өр төлбөр • НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт - Эргэлтийн ба Эргэлтийн бус өр төлбөрийн ангилал • СТОУС 16-ийн нэмэлт өөрчлөлт - Борлуулаад буцаан түрээслэх ажил гүйлгээний түрээсийн өр төлбөр • НББОУС 7 болон СТОУС 7-ийн нэмэлт өөрчлөлт - Бэлтгэн нийлүүлэгчийн санхүүжилтийн тохиролцоо
2025 оны 01 дүгээр сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • НББОУС 21-ийн нэмэлт өөрчлөлт – Арилжигдах боломжгүй байх
Сонголттойгоор мөрдөх боломжтой / мөрдөх хугацааг тодорхойгүйгээр хойшлуулсан	<ul style="list-style-type: none"> • СТОУС 10 болон НББОУС 28-ын нэмэлт өөрчлөлт - Хөрөнгө оруулагч болон хараат эсвэл хамтарсан компанийн хөрөнгийн борлуулалт эсвэл худалдах үнэ

6. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Бэлэн мөнгө	503	1,905
Харилцах данс	<u>29,471,740</u>	<u>47,608,642</u>
	<u>29,472,243</u>	<u>47,610,547</u>

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө нь богино хугацаатай, хөрвөх чадвар сайтай хөрөнгө бөгөөд бэлэн мөнгө рүү түргэн хөрвөх чадвартай, үнэ цэнээ алдах эрсдэл багатай байдгаараа онцлог юм. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийг барьцаагаар хангах шаардлагагүй бөгөөд хугацааны болон үнэ цэнийн бууралт тооцох үзүүлэлтээр ангилах шаардлагагүй байдаг.

Мөнгөтэй адилтгах хөрөнгийн эрсдэлийг Мүүдийзийн зэрэглэлээр үнэлэв. 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх зээлжих зэрэглэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
ВЗ	29,471,740	47,608,642

7. Хугацаатай хадгаламж

Хугацаатай хадгаламжийн 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Хугацаатай хадгаламж	14,478,881	-
Хуримтлагдсан хүүгийн авлага	<u>121,059</u>	<u>-</u>
	<u>14,599,940</u>	<u>-</u>

Хугацаатай хадгаламжийн эрсдэлийг Мүүдийзийн зэрэглэлээр үнэлсэн. 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх зээлжих зэрэглэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
ВЗ	14,599,940	-

Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сангийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	-	(9,245,373)
Хугацаатай хадгаламжийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	-	(151,757)
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын буцаалт	-	232,040
Шилжүүлэг*	-	<u>9,165,090</u>
12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	<u>-</u>	<u>-</u>

*Компани нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Чингис Хаан Банканд 9,230,646 мянган төгрөгийн үлдэгдэл бүхий харилцах данстай байсан бөгөөд уг дансанд 9,165,090 мянган төгрөгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан байгуулсан. Шүүхийн 2022 оны 8 дугаар сарын 05-ны өдрийн хуралдааны дагуу тус Компанид Чингис хаан банкнаас 9,348,919 мянган төгрөгийг гаргуулахаар шийдвэрлэсэн. Ингэснээр Компани уг дүнг 2022 онд харилцах данснаас бусад авлагын дансанд дахин ангилсан.

8. Дансны болон бусад авлага

Дансны болон бусад авлагын 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Дансны авлага* ¹	31,853,034	2,919
Ажилчдаас авах авлага	12	330
Бусад авлага	9,351,175	9,351,175
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	(10,071,673)	(9,165,090)
	<u>31,132,548</u>	<u>189,334</u>

Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сангийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	(9,165,090)	-
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын буцаалт	104,605	-
Шилжүүлэг* ¹ , * ²	(1,011,188)	(9,165,090)
12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	<u>(10,071,673)</u>	<u>(9,165,090)</u>

*¹ Компанийн Хувьцаа эзэмшигчдийн 2023 оны 9 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 09 дүгээр шийдвэрээр хөдөө аж ахуйн салбарт олгосон санхүүгийн түрээсийн өр төлбөрийг төгрөгт хөрвүүлж, “Санхүүгийн түрээсийн өр төлбөр барагдуулах гэрээ” байгуулсан. Ингэснээр холбогдох түрээсийн авлага, түрээсийн хүүгийн авлага, алдангийн авлага ба үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан нь дансны авлага руу дахин ангилагдсан.

*² Компани нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Чингис Хаан Банканд 9,230,646 мянган төгрөгийн үлдэгдэл бүхий харилцах данстай байсан бөгөөд уг дансанд 9,165,090 мянган төгрөгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан байгуулсан. Шүүхийн 2022 оны 8 дугаар сарын 05-ны өдрийн хуралдааны дагуу тус Компанид Чингис хаан банкнаас 9,348,919 мянган төгрөгийг гаргуулахаар шийдвэрлэсэн. Ингэснээр Компани уг дүнг 2022 онд харилцах данснаас бусад авлагын дансанд дахин ангилсан.

9. Түрээсийн авлага

Түрээсийн авлагын 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Түрээсийн авлага	50,232,758	67,843,100
Хуримтлагдсан хүү болон торгуулийн хүүгийн авлага	12,180,352	15,968,603
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	<u>(18,570,693)</u>	<u>(16,696,432)</u>
	<u>43,842,417</u>	<u>67,115,271</u>

Тайлангийн өдрөөрх түрээсээрх нийт хөрөнгө оруулалтын дүн ба түрээсийн цэвэр хөрөнгө оруулалтын уялдааг Тодруулга 22-с харна уу.

Түрээсийн авлагын насжилт дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>		<u>2022</u>	
	<u>Түрээсийн авлага</u>	<u>Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан</u>	<u>Түрээсийн авлага</u>	<u>Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан</u>
Хэвийн	31,992,500	-	1,726,368	(7)
Хугацаа хэтэрсэн хоног				
1-30 хоногоор	377,650	(5)	4,213,823	-
31-90 хоногоор	-	-	-	-
91-180 хоногоор	604,550	-	919,945	(829)
181-360 хоногоор	-	-	367,318	-
361-ээс дээш хоногоор	29,438,410	(18,570,688)	76,584,249	(16,695,596)
	<u>62,413,110</u>	<u>(18,570,693)</u>	<u>83,811,703</u>	<u>(16,696,432)</u>

Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сангийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	(16,696,432)	(9,104,516)
Тайлант жилд нэмэгдсэн	(2,885,449)	(7,591,916)
Шилжүүлэг*	1,011,188	-
12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	<u>(18,570,693)</u>	<u>(16,696,432)</u>

*Компанийн Хувьцаа эзэмшигчдийн 2023 оны 9 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 09 дүгээр шийдвэрээр хөдөө аж ахуйн салбарт олгосон санхүүгийн түрээсийн өр төлбөрийг төгрөгт хөрвүүлж, “Санхүүгийн түрээсийн өр төлбөр барагдуулах гэрээ” байгуулсан. Ингэснээр холбогдох түрээсийн авлага, түрээсийн хүүгийн авлага, алдангийн авлага ба үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан нь дансны авлага руу дахин ангилагдсан.

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

10. Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Барилга	Тээврийн хэрэгсэл	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө	Компьютер	Тавилга эд хогшил	Нийт
Өртөг						
2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	-	26,907	157,000	129,376	84,892	398,175
Нэмэгдсэн	1,208,000	-	-	-	-	1,208,000
Дахин ангилсан	-	157,000	(157,000)	-	-	-
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	1,208,000	183,907	-	129,376	84,892	1,606,175
Хуримтлагдсан элэгдэл						
2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	-	26,907	70,456	124,584	42,571	264,518
Тайлант жилд байгуулсан	662	-	15,700	4,113	7,973	28,448
Дахин ангилсан	-	86,156	(86,156)	-	-	-
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	662	113,063	-	128,697	50,544	292,966
Цэвэр дансны үнэ	1,207,338	70,844	-	679	34,348	1,313,209

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

10. Үндсэн хөрөнгө, үргэлжлэл

Үндсэн хөрөнгийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Тээврийн хэрэгсэл	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө	Компьютер	Тавилга эд хогшил	Нийт
Өртөг					
2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	26,907	157,000	125,722	89,094	398,723
Нэмэгдсэн	-	-	3,654	-	3,654
Данснаас хассан	-	-	-	(4,202)	(4,202)
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	26,907	157,000	129,376	84,892	398,175
Хуримтлагдсан элэгдэл					
2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	26,907	54,756	115,996	36,011	233,670
Тайлант жилд байгуулсан	-	15,700	8,588	8,436	32,724
Данснаас хассан	-	-	-	(1,876)	(1,876)
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	26,907	70,456	124,584	42,571	264,518
Цэвэр дансны үнэ	-	86,544	4,792	42,321	133,657

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

11. Дансны болон бусад өглөг

Дансны болон бусад өглөгийн 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

(Мянган төгрөгөөр)	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Дансны өглөг	272,272	260,326
Суутган татварын өглөг	12,036	3,866
Буцаан олголтын тооцоо	5,172	5,567
	<u>289,480</u>	<u>269,759</u>

12. Түрээсийн өр төлбөр

Түрээсийн өр төлбөрийн 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

Зээлдүүлэгч	Валют	Хүүгийн түвшин	Эхэлсэн огноо	Дуусах огноо	2022 (Мянган төгрөгөөр)	
					Богино хугацаат	Урт хугацаат
Хаан банк	Төгрөг	15%	2018.07.10	2023.07.23	20,587	-

Түрээсийн өр төлбөр нь 2023 оны 7 дугаар сарын 21-ний өдөр бүрэн төлөгдсөн. Ингэснээр түрээсийн эд зүйл болох тээврийн хэрэгсэл нь Компанийн эзэмшилд шилжсэн.

13. Хувьцаат капитал

Хувьцаат капиталын 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

	Энгийн хувьцааны тоо		2023.12.31	2022.12.31
	2023	2022	мян.төг	мян.төг
01 дүгээр сарын 01-ний өдөр	100,000	2,000,000	100,000,000	100,000,000
Өөрчлөлт*	-	(1,900,000)	-	-
12 дугаар сарын 31-ний өдөр	<u>100,000</u>	<u>100,000</u>	<u>100,000,000</u>	<u>100,000,000</u>

*2022 оны 6 дугаар сарын 23-ны өдрийн Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрийн дагуу Компанийн дүрмийг шинэчилсэн. Компанийн шинэчилсэн дүрмийн дагуу 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар нэгж нь 1,000 мянган төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй, 100 мянган ширхэг, нийт 100,000,000 мянган төгрөгийн хувьцаатай болсон.

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

14. Хүүгийн орлого

Хүүгийн орлогын дэлгэрэнгүй дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Түрээсийн авлага	10,290,574	14,045,872
Хугацаатай хадгаламж	389,863	1,613,114
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	232,171	-
	<u>10,912,608</u>	<u>15,658,986</u>

15. Хүүгийн зардал

Хүүгийн зардлын дэлгэрэнгүй дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Зээл	-	22,202
Түрээсийн өр төлбөр	819	5,746
	<u>819</u>	<u>27,948</u>

16. Үйл ажиллагааны зардал

Үйл ажиллагааны зардлын дэлгэрэнгүй дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Цалингийн зардал	413,262	269,286
Нийгмийн даатгал шимтгэлийн зардал	52,838	34,625
Богино хугацаат түрээсийн зардал	8,460	82,027
Албан томилолтын зардал	41,785	41,033
Элэгдэл болон хорогдол	30,795	33,777
Тээвэр ба шатахууны зардал	1,500	6,392
Бусад зардал	447,490	195,380
	<u>996,130</u>	<u>662,520</u>

17. Бусад орлого, цэвэр

Бусад орлогын дэлгэрэнгүй дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Гадаад валютын ханшийн тэгшитгэлийн хэрэгжсэн олз, цэвэр	23,644	291,754
Ханшийн тэгшитгэлийн хэрэгжээгүй олз, цэвэр	800,476	7,622,082
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз	-	1,510
Бусад орлого/ (зардал)	58,208	(1,481)
	<u>882,328</u>	<u>7,913,865</u>

18. Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын дэлгэрэнгүй дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Түрээсийн авлагын үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	2,885,449	7,591,916
Хугацаатай хадгаламжийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын буцаалт	-	(80,283)
Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын буцаалт	(104,605)	-
	<u>2,780,844</u>	<u>7,511,633</u>

19. Орлогын татварын зардал

Орлогын татварын зардлын дэлгэрэнгүй дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Тайлант жилийн татварын зардал	1,515,928	2,737,127
Хойшлогдсон татварын (хөнгөлөлт)/ зардал	(660,473)	582,074
	<u>855,455</u>	<u>3,319,201</u>

(i) Татварын өмнөх орлогоос татварын үр ашигт хувь хэмжээгээр тооцоолсон орлогын татварын зардлыг дараах байдлаар тооцоолно:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Татварын өмнөх ашиг	8,017,143	15,370,750
Нийтлэг хувь хэмжээгээр тооцсон татвар*	1,104,286	2,942,688
Хасагдахгүй зардлын татварын нөлөө	1,091,238	1,475,801
Татвар ногдохгүй орлогын татварын нөлөө	(1,402,272)	(1,260,599)
Тусгай хувь хэмжээгээрх татвар	62,203	161,311
	<u>855,455</u>	<u>3,319,201</u>

*Компани нь Монгол Улсын Аж Ахуйн Нэгжийн Орлогын Албан Татварын тухай хуулийн дагуу 6 тэрбум хүртэлх татвар ногдуулах орлогод 10 хувь, 6 тэрбум төгрөгөөс давсан татвар ногдуулах орлогод 25 хувийн татвар ногдуулна.

Монгол Улсын Засгийн Газар зах зээлийн эдийн засагт шилжихдээ бизнес, худалдааны дэд бүтцийн шинэчлэлийг үргэлжлүүлж байна. Үүний үр дүнд бизнест нөлөөлж буй хууль, тогтоомжууд хурдацтай өөрчлөгдсөөр байгаа бөгөөд эдгээр өөрчлөлтүүд нь заримдаа хуулийн төсөл зохисгүй байх, янз бүрээр тайлбарлах, татварын албаныхан зөрчилтэй хэрэглэх зэргээр тодорхойлогддог. Тодруулбал, татварыг хуулийн дагуу торгууль, шийтгэл оногдуулах эрхтэй хэд хэдэн эрх бүхий байгууллага хянаж, шалгадаг. Тайлант хугацааны эцэст татварын хууль тогтоомжийн талаарх ойлголтдоо үндэслэн бүх татварын өр төлбөрийг зохих ёсоор хангасан гэж компани үзэж болох боловч дээрх баримтууд нь компанийн хувьд татварын эрсдэлийг үүсгэж болзошгүй бөгөөд энэ үе шатанд тоон үзүүлэлтийг гаргах боломжгүй юм.

Компани нь биелэгдээгүй гадаад валютын ханшийн зөрүүний ашиг, алдагдлаас үүссэн түр зөрүүг хойшлуулсан татварын өр төлбөр гэж хүлээн зөвшөөрсөн. Хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн өөрчлөлтийг 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрсөн.

19. Орлогын татварын зардал, үргэлжлэл

12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн өөрчлөлт дараах байдалтай байна:

(Мянган төгрөгөөр)

	2023		
	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Алдагдалд хүлээн зөвшөөрсөн</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>
Хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн өөрчлөлт: Түрээсийн авлагын гадаад валютын ханшийн тэгшитгэлийн зөрүү	664,415	(660,473)	3,942

(Мянган төгрөгөөр)

	2022		
	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Ашигт хүлээн зөвшөөрсөн</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>
Хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн өөрчлөлт: Түрээсийн авлагын гадаад валютын ханшийн тэгшитгэлийн зөрүү	82,341	582,074	664,415

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

20. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ болон үлдэгдэл

(1) Холбоотой талуудын харилцан хамаарал

Дараах байгууллагууд нь Компанийн холбоотой талууд болно:

<u>Байгууллагын нэр</u>	<u>Харилцан хамаарал</u>
Монгол Улсын Засгийн Газар (МУЗГ)	Дээд шатны хяналт тавих байгууллага
Сангийн яам (СЯ)	Дунд шатны хяналт тавих байгууллага
Монгол Улсын Хөгжлийн Банк ХХК (МУХБ)	Толгой компани
Ди Би Эм Ассет Менежмент ХХК	Зэргэлдээ компани
Төрийн Банк ХК	МУ-ын ЗГ-ын нэгдсэн хяналттай байгууллага
Бусад Засгийн газрын байгууллагууд	МУ-ын ЗГ-ын нэгдсэн хяналттай байгууллагууд

(2) Холбоотой талуудын үлдэгдэл

Тайлант хугацааны эцэст холбоотой талуудын дараах үлдэгдлүүд байна:

(Мянган төгрөгөөр)

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Монгол Улсын Хөгжлийн Банк ХХК:		
Харилцах данс	29,099,931	30,591,055
Төрийн Банк ХК:		
Харилцах данс	359,290	16,591,309
Бусад засгийн газрын байгууллагууд:		
Дансны болон бусад авлага	31,853,034	-
Дансны авлагын үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	(720,498)	-
Түрээсийн авлага	31,052,853	47,104,158
Хуримтлагдсан хүү болон торгуулийн хүүгийн авлага	297,420	9,915,568
Түрээсийн авлагын үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	(5)	(1,011,193)

20. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ, үргэлжлэл

(3) Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

Тайлант хугацаанд холбоотой талуудтай дараах ажил гүйлгээг хийв:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Монгол Улсын Хөгжлийн Банк ХХК:		
Зээлийн хүүгийн зардал	-	(22,202)
Үндсэн хөрөнгийн худалдан авалт	(1,208,000)	-
Төрийн Банк ХК:		
Харилцах дансны хүүгийн орлого	98,120	-
Хугацаатай хадгаламжийн хүүгийн орлого	-	1,423,533
Бусад засгийн газрын байгууллагууд:		
Түрээсийн хүүгийн орлого	1,221,186	1,439,252
Түрээсийн торгуулийн хүүгийн орлого	38	802,589
Дансны авлагын үнэ цэнийн бууралтын буцаалт	290,690	-

(4) Удирдлагын гол ажилтнуудын цалин, урамшуулал

Удирдах гол албан тушаалтнууд нь Төлөөлөн удирдах зөвлөл, Гүйцэтгэх захирал, Санхүүгийн түрээсийн үйл ажиллагаа хариуцсан нэгжийн захирал ба Захиргааны үйл ажиллагаа хариуцсан нэгжийн захирал юм. Захирлууд болон бусад удирдлагын голлох ажилтнуудын тайлант үеийн цалин, урамшуулал дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Цалин урамшуулал	118,078	91,651
Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал	15,011	11,451
	<u>133,089</u>	<u>103,102</u>

Удирдах гол албан тушаалтнуудын цалин урамшуулал нь цалин болон ажил олгогчоос төлсөн эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалаас бүрдэнэ.

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

21. Санхүүгийн түрээс

Түрээслэгчийн хувьд

Компани нь тээврийн хэрэгслийг 60 сарын хугацаатай түрээсэлсэн. Компанийн түрээслэгч байх түрээсийн талаарх мэдээллийг доор харуулав:

(а) Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

Түрээстэй холбоотой ашиглах эрхтэй хөрөнгө нь үндсэн хөрөнгөд толилуулагдсан болно.

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	86,544	102,244
Тайлант жилд байгуулсан элэгдэл	(15,700)	(15,700)
Дахин ангилсан	(70,844)	-
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	<u>-</u>	<u>86,544</u>

(б) Ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүн

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Тайлант жилд байгуулсан элэгдэл	15,700	15,700
Санхүүгийн түрээсийн хүү	819	5,746

(в) Мөнгөн гүйлгээний тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүн

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Түрээсийн мөнгөн хөрөнгийн гарах урсгал	(21,406)	(40,800)

(г) Санхүүгийн үйл ажиллагаанаас үүссэн түрээсийн өр төлбөрийн хөдөлгөөн

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	20,587	55,641
Түрээсийн өр төлбөрийн хүү	819	5,746
Түрээсийн төлбөр	(21,406)	(40,800)
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	<u>-</u>	<u>20,587</u>

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

22. Түрээслүүлэгчийн хувьд санхүүгийн түрээс

Тайлагналын өдрөөс хойш хүлээн авах дискаунтчилаагүй түрээсийн төлбөрийг дуусах хугацаагаар ангилан дараах хүснэгтээр харуулбал:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2023.12.31	2022.12.31
Санхүүгийн түрээсийн авлагын нийт хөрөнгө оруулалт		
Нэг жилээс бага	38,639,629	83,056,131
Нэгээс хоёр жил	10,939,753	3,177,644
Хоёроос гурван жил	9,809,508	2,105,958
Гурваас дөрвөн жил	8,595,594	1,888,081
Дөрвөөс таван жил	5,050,184	1,586,535
Таваас дээш жил	535,513	1,199,054
Нийт түрээсийн авлагын дискаунтчилаагүй дүн	73,570,181	93,013,403
Хойшлогдсон санхүүгийн орлого	(11,157,071)	(9,201,700)
Түрээсийн цэвэр хөрөнгө оруулалт	62,413,110	83,811,703

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

23. Эрсдэлийн удирдлага

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага

Компани санхүүгийн хэрэглүүрийг ашигласнаас үүдэн дараах төрлийн эрсдэлүүдэд өртөж байдаг:

- Зээлийн эрсдэл
- Зах зээлийн эрсдэл
- Хөрвөх чадварын эрсдэл

Энэхүү тодруулга нь дээрх эрсдэл тус бүрийн Компанид нөлөөлөх нөлөөлөл, уг эрсдэлийг тооцоолох, удирдах Компанийн зорилго, бодлого, авах арга хэмжээ, мөн Компанийн капиталын удирдлагын талаарх мэдээллийг агуулсан.

Хувьцаа эзэмшигч нь Компанийн эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог бий болгох, түүнийг хянах ерөнхий үүрэг хариуцлагыг хүлээж байдаг.

1) Зээлийн эрсдэл

Компанийн эрсдэлийн удирдлагын бодлого нь Компанид тулгарч буй эрсдэлүүдийг тодорхойлох, шинжлэх, тохиромжтой эрсдэлийн хязгаар, хяналтыг бий болгох, эрсдэлийг хянах, хязгаарыг мөрдөхөд чиглэгдсэн байдаг. Эрсдэлийн удирдлагын бодлого болон системийг зах зээлийн нөхцөл байдал болон Компанийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөх аливаа өөрчлөлтүүдийг тусгахын тулд тогтмол хянаж байдаг.

Компани нь ажилчдад тэдний үүрэг болон хариуцлагыг ухамсарлуулж чадахуйц дэг журамтай, үр дүнтэй хяналтын орчинг өөрийн сургалт болон удирдлагын стандарт, горимуудыг хэрэгжүүлэх замаар бий болгохыг зорьж ажилладаг.

Зээлийн эрсдэл гэдэг нь гэрээ байгуулагч тал гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүйгээс Компанид санхүүгийн алдагдал үүсэх эрсдэл бөгөөд энэ нь голдуу үйлчлүүлэгчдээс авах Компанийн авлагаас үүдэлтэй байдаг.

Компанийн зээлийн эрсдэл нь юун түрүүнд банкн дахь бэлэн мөнгө, дансны болон бусад авлагатай холбоотой байдаг. Удирдлага нь эдгээр зээлийн эрсдэлд тогтмол хяналт тавьдаг.

Компанийн удирдлага нь зээлийн эрсдэл багатай гэж үнэлсэн нэр хүнд бүхий банкнуудад мөнгөн хөрөнгөө байршуулдаг. 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн хөрөнгийн хамгийн их хүлээх зээлийн эрсдэл дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	2023.12.31	2022.12.31
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	29,471,740	47,608,642
Хугацаатай хадгаламж	14,599,940	-
Дансны болон бусад авлага	31,132,548	189,334
Түрээсийн авлага	43,842,417	67,115,271
	119,046,645	114,913,247

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

1) Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө болон хугацаатай хадгаламж

Компанийн төлөгдөх байдлын эрсдэлд өртөх байдал нь гол төлөв Компанийн хадгаламж байршуулсан банкнуудын онцлог шинж чанараас хамаардаг. Компанийн удирдлага нь зээлийн бодлогыг бий болгосон бөгөөд үүний дагуу банк тус бүрийг зээлийн чадварт нь тус тусад нь дүн шинжилгээ хийдэг.

Компанийн үнэлгээнд гадны үнэлгээ, хэрэв боломжтой бол санхүүгийн тайлангууд, зээлийн зэрэглэл тогтоох байгууллагын мэдээлэл, салбарын мэдээлэл болон зарим тохиолдолд Монголбанкны лавлагаа орно.

Компани нь Монгол Улсын эдийн засгийн орчин, банкны салбарыг ажиглаж, эдийн засгийн нөхцөл байдалд аливаа хүндрэл үүсэх тохиолдол үүсэж болох эрсдэлийг хязгаарлах бодлого баримталдаг. *Дансны ба бусад авлага ба Түрээсийн авлага*

Компанийн түрээсийн авлагын эрсдэл нь голдуу худалдан авагч тус бүрийн хувийн онцлогоос хамааралтай байдаг. Удирдлага нь түрээсийн авлагын эрсдэлд нөлөөлж болзошгүй хүчин зүйлс болох харилцагчдын үйл ажиллагаагаа явуулж буй улс орон болон тухайн салбарын төлбөр гүйцэтгэх чадваргүй болох эрсдэл зэрэг Компанийн харилцагчдын онцлогыг харгалзан үздэг.

Компанийн стандарт нөхцлийг харилцагчдад санал болгохоос өмнө удирдлага нь шинэ харилцагч тус бүрийн эргэн төлөх чадварыг тусгайлан шинжилж, эрсдэлийн бодлогоо боловсруулдаг.

Компанийн хяналт нь гадаад үнэлгээг авч үздэг, үүнд боломжтой бол санхүүгийн тайлан, зээлийн зэрэглэл тогтоох байгууллагын мэдээлэл, бизнесийн салбарын мэдээлэл болон зарим тохиолдолд банкны лавлагаа, тодорхойлолт багтдаг.

Харилцагч тус бүрээр төлбөр төлөх дэлгэрэнгүй хуваарь гаргах байдлаар түрээсийн авлагаас хүлээх эрсдэлийг хязгаарладаг. Компани харилцагчийн эрсдэлийг тус бүрд нь хянадаг. Компанийн стандарт, бодлого журамд зааснаар санхүүгийн түрээсийн гэрээний төлбөр бүрэн төлөгдөж дуусах хүртэлх хугацаанд түрээслэгчийн санхүүгийн хөрөнгийг эзэмших эрхтэй байх ёстой. Компани нь түрээслэгчийн эрсдэл болон санхүүгийн түрээсийн эх үүсвэрээс хамаараад урьдчилгаа төлбөрийг 15%-иас 30% байршуулахыг шаарддаг.

Компани нь мөн түрээсийн авлагын эрсдэлийн төвлөрлийг салбараар нь хянадаг ба эдгээр нь ихэвчлэн газар тариалан, тээвэр логистик, уул уурхайн салбарууд байна.

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

1) Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Эрсдэлийн төвлөрлийг салбараар нь харуулбал

Дараах хүснэгтээр Компанийн түрээсийн авлагын (Тодруулга 9) нийт дүнг салбараар нь харуулав.

(Мянган төгрөгөөр)

	2023.12.31		2022.12.31	
	Нийт эрсдэл	%	Нийт эрсдэл	%
Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй	-	0%	54,628,593	65%
Тээвэр ба ложистик	4,530,201	7%	14,623,313	18%
Уул уурхай ба олборлолт	13,039,297	21%	1,751,242	2%
Үйлдвэрлэл	10,309,320	17%	8,368,786	10%
Эрчим хүч	34,534,292	55%	4,439,769	5%
	62,413,110	100%	83,811,703	100%
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	(18,570,693)		(16,696,432)	
	43,842,417		67,115,271	

Дараах хүснэгтээр Компанийн түрээсийн авлагын нийт дүнг салбараар нь харуулав.

(Мянган төгрөгөөр)

	2023.12.31	2022.12.31
Улсын салбар	31,350,274	57,019,733
Хувийн салбар	31,062,836	26,791,970
	62,413,110	83,811,703
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	(18,570,693)	(16,696,432)
	43,842,417	67,115,271

Зээлийн эрсдэлд өртөлт болон барьцаа хөрөнгийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг дараах байдлаар харуулав:

(Мянган төгрөгөөр)

	2023.12.31		2022.12.31	
	Нийт эрсдэл	Барьцаа хөрөнгө	Нийт эрсдэл	Барьцаа хөрөнгө
Түрээсийн авлага	43,842,417	113,909,174	67,115,271	125,715,823

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

1) Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Хугацаа хэтэрсэн болон үнэ цэнэ буурсан санхүүгийн хөрөнгө дараах байдалтай байна:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	Хугацаа хэтрээгүй үнэ цэнэ буураагүй	Хугацаа хэтэрсэн/ Үнэ цэнэ буураагүй*	Хугацаа хэтэрсэн/ Үнэ цэнэ буурсан	Нийт
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр				
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	29,471,740	-	-	29,471,740
Хугацаатай хадгаламж	14,599,940	-	-	14,599,940
Дансны болон бусад авлага	12	31,853,034	9,351,175	41,204,221
Түрээсийн авлага	<u>32,517,492</u>	<u>1,472,058</u>	<u>28,423,560</u>	<u>62,413,110</u>
Нийт дансны үнэ	<u>76,589,184</u>	<u>33,325,092</u>	<u>37,774,735</u>	<u>147,689,011</u>
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	(5)	(788,091)	(27,854,270)	(28,642,366)
Хорогдуулсан өртөг	<u>76,589,179</u>	<u>32,537,001</u>	<u>9,920,465</u>	<u>119,046,645</u>
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр				
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	47,608,642	-	-	47,608,642
Дансны болон бусад авлага	3,249	-	9,351,175	9,354,424
Түрээсийн авлага	<u>5,940,190</u>	<u>8,404,679</u>	<u>69,466,834</u>	<u>83,811,703</u>
Нийт дансны үнэ	<u>53,552,081</u>	<u>8,404,679</u>	<u>78,818,009</u>	<u>140,774,769</u>
Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сан	(7)	(240,485)	(25,621,030)	(25,861,522)
Хорогдуулсан өртөг	<u>53,552,074</u>	<u>8,164,194</u>	<u>53,196,979</u>	<u>114,913,247</u>

*Хугацаа хэтэрсэн/үнэ цэнэ буураагүй

Компани нь 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр 90 хоногоос дээш хугацаа хэтэрсэн боловч тайлант үеийн дараа эргэн төлөлт хийгдсэн түрээсийн авлагыг Хугацаа хэтэрсэн/ Үнэ цэнэ буураагүй ангилалд бүртгэсэн. 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр Хугацаа хэтэрсэн/ Үнэ цэнэ буураагүй ангилалд тайлант үеийн дараа төлөлт хийгдсэн 1.47 тэрбум төгрөгийн түрээсийн авлага ангилагдсан.

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

1) Зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

Одоогийн байдлаар, Компанийн түрээсийн багц нь голчлон төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдэд олгосон санхүүгийн түрээснээс бүрддэг. Монгол Улсын Засгийн Газар болон Компанийн хувьцаа эзэмшигч нар эдгээр түрээслэгчдийн хугацаа хэтэрсэн түрээсийн авлагын эргэн төлөлтийг эрчимжүүлэх чиглэлээр арга хэмжээ авч ажиллаж байна. Тухайлбал, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2022 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн 220 тоот тогтоол гарснаас хойш газар тариалангийн салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй түрээслэгчид хугацаа хэтэрсэн түрээсийн өр төлбөрөө төлж эхэлсэн. Засгийн газрын энэхүү тогтоолыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн шийдвэрээр хөдөө аж ахуйн салбарт олгосон санхүүгийн түрээсийн төлбөрийг барагдуулахын тулд “Санхүүгийн түрээсийн өр төлбөр барагдуулах гэрээ”-г байгуулж, санхүүгийн түрээсийн төлбөрийг барагдуулах ажил хийгдэж байна.

2022 онд КОВИД-19-тэй холбоотой хязгаарлалтууд буурсантай холбоотойгоор зорчигч тээврийн салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй түрээслэгчдийн бизнесийн үйл ажиллагаа сэргэж эхэлсэн. Эдгээрийн үр дүнд, Компани нь тээврийн салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй тодорхой түрээслэгчид хугацаа хэтэрсэн авлага болон түрээсийн төлбөрөө эрчимтэй барагдуулж байгаа тул эдгээр түрээслэгчидтэй холбоотой зээлийн эрсдэл буурч, түрээсийн авлагын ангилал дээшлэн бага эрсдэлтэй ангилалд дахин ангилагдах боломжтой болж байна. Мөн хоёр түрээслэгч нь санхүүгийн түрээсийн хугацаа хэтэрсэн өр төлбөрөө бүрэн төлж барагдуулан хэвийн ангилалд шилжсэн.

2) Зах зээлийн эрсдэл

Зах зээлийн эрсдэл гэдэг нь зах зээлийн үнийн өөрчлөлт тухайлбал хүүгийн хувь, санхүүгийн түрээс болон гадаад валютын ханш өөрчлөгдсөнөөр Компанийн орлогод сөргөөр нөлөөлөх эрсдэл юм. Зах зээлийн эрсдэлийн удирдлагын гол зорилго нь хүлээн зөвшөөрөгдөх параметруудийн хүрээнд эрсдэлийг хянаж удирдсанаар өгөөжийг хамгийн оновчтой байлгаж явдал юм.

(i) Ханшийн эрсдэл

Компанид бүртгэлийн валют болох төгрөгөөс өөр гадаад валютаарх түрээсийн авлага болон мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө дээр валютын эрсдэл үүсдэг. Эдгээр ажил гүйлгээнүүд хийгддэг валютууд нь Ам.Доллар, Евро, Япон Иен болон Хятад Юань байна. Компани нь гадаад валютын хэлбэлзлийг тогтмол хянадаг ба валютын эрсдэлийг бууруулах зорилгоор ирээдүйд хийгдэх гадаад валютаарх мөнгөн урсгалыг хянадаг.

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>Ам.Доллар</u>	<u>Евро</u>	<u>Иен</u>	<u>Юань</u>	<u>Нийт</u>
Санхүүгийн хөрөнгө:					
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	4,316	41,602	5,229	903	52,050
Түрээсийн авлага*	-	-	516,110	-	516,110
	4,316	41,602	521,339	903	568,160
Санхүүгийн өр төлбөр	-	-	-	-	-
Цэвэр дүн	4,316	41,602	521,339	903	568,160

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

2) Зах зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

(i) Ханшийн эрсдэл, үргэлжлэл

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар:

<i>(Мянган төгрөгөөр)</i>	<u>Ам.Доллар</u>	<u>Евро</u>	<u>Иен</u>	<u>Юань</u>	<u>Нийт</u>
Санхүүгийн хөрөнгө:					
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	1,740	23,589	5,635	938	31,902
Түрээсийн авлага*	22,476,607	31,140,791	1,697,104	-	55,314,502
	22,478,347	31,164,380	1,702,739	938	55,346,404
Санхүүгийн өр төлбөр	-	-	-	-	-
Цэвэр дүн	22,478,347	31,164,380	1,702,739	938	55,346,404

*Түрээсийн авлагын үлдэгдэл нь үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын санг хассаны дараах дүн.

Тайлант үед валютын ханш дараах байдалтай байсан:

<i>(Төгрөгөөр)</i>	<u>Дундаж ханш</u>		<u>Тайлагналын өдрийн спот ханш</u>	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Ам.Доллар	3,466	3,141	3,411	3,445
Евро	3,747	3,304	3,792	3,669
Иен	25	24	24	26
Юань	490	466	480	495

Ди Би Эм Лизинг ХХК
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулгууд

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

2) Зах зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

(ii) Мэдрэмжийн шинжилгээ (татварын өмнөх дүн)

12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх гадаад валютын ханш чангарах эсвэл сулрахад дараах хүснэгтэд харуулсан дүнгээр буюу орлогыг татварын дараах байдлаар өсгөх (бууруулах) нөлөөтэй байна. Энэхүү шинжилгээ нь тайлант өдөр компанийн боломжтой гэж үзсэн гадаад валютын ханшийн зөрүү дээр үндэслэсэн болно. Энэ шинжилгээ нь бусад бүх хувьсах хүчин зүйлсийг, тодруулбал хүүгийн хувь хэмжээг тогтмол гэж авч үзсэн болно.

(Мянган төгрөгөөр)

	Ашиг/ (Алдагдал)	
	Чангарах	Сулрах
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр		
Ам.Доллар (10%-ийн өөрчлөлт)	432	(432)
Евро (10%-ийн өөрчлөлт)	4,160	(4,160)
Иен (10%-ийн өөрчлөлт)	52,134	(52,134)
Юань (10%-ийн өөрчлөлт)	90	(90)
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр		
Ам Доллар (10%-ийн өөрчлөлт)	2,247,835	(2,247,835)
Евро (10%-ийн өөрчлөлт)	3,116,438	(3,116,438)
Иен (10%-ийн өөрчлөлт)	170,274	(170,274)
Юань (10%-ийн өөрчлөлт)	94	(94)

(iii) Хүүгийн түвшний эрсдэл

Хүүгийн түвшний эрсдэл нь ирээдүйд хүүгийн түвшний хэлбэлзэл тэр дундаа хадгаламж болон зээлийн хөвөгч хүүгээс үүсэх эрсдэл юм. Хүүгийн түвшний эрсдэлийн удирдлагын гол зорилго нь санхүүгийн зардал болон хүүгийн түвшний өөрчлөлттэй холбоотой тодорхойгүй байдлыг багасгах явдал юм.

Компанийн хүүгийн түвшний өөрчлөлтөөс хамааралтай зах зээлийн эрсдэл нь Компанийн зээлтэй үндсэндээ холбоотой байна.

Багц

Эрсдэлийг бууруулах Компанийн бодлого нь тогтмол хүүгийн түвшинтэй зээл авах юм. Тайлангийн өдрөөрх Компанийн хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүдийн багц дараах байдалтай байна:

(Мянган төгрөгөөр)

	2023	2022
Тогтмол хүүтэй санхүүгийн хэрэгсэл		
Санхүүгийн хөрөнгө:		
Хугацаатай хадгаламж	14,599,940	-
Санхүүгийн түрээсийн авлага	43,842,417	67,115,271
	58,442,357	67,115,271
Санхүүгийн өр төлбөр:		
Санхүүгийн түрээсийн өр төлбөр	-	(20,587)
	-	(20,587)
	58,442,357	67,094,684

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

2) Зах зээлийн эрсдэл, үргэлжлэл

(iv) Санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнэ

Компанийн санхүүгийн хэрэгслүүд нь хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн хугацаатай хадгаламж, түрээсийн авлага, дансны болон бусад авлага, хадгаламжаарх үнэт цааснаас бүрдэнэ.

Удирдлага санхүүгийн тайланд тусгагдсан тэдгээр санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн дансны үнэ нь бодит үнэ цэнтэй ойролцоо гэж үзэж байна.

3) Хөрвөх чадварын эрсдэл

Хөрвөх чадварын эрсдэл гэдэг нь Компани өөрийн санхүүгийн өр төлбөрийг барагдуулах үүргээ биелүүлэхэд хүндрэлтэй болох эрсдэл юм. Компани нь хэвийн болон онцгой нөхцөлд их хэмжээний алдагдалд орохгүйгээр, Компанийн нэр хүндэд хохирол учруулах эрсдэлийг бий болгохгүйгээр өр төлбөрөө гэрээний хугацаанд төлж барагдуулахад хүрэлцэхүйц хөрвөх чадварыг байнга барьж байх ёстой гэдэг зарчмаар хөрвөх чадварыг удирдан зохицуулдаг.

Компанийн хувьцаа эзэмшигч нь хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагыг хариуцдаг ба Компанийн богино, дунд ба урт хугацааны санхүүжилт болон хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагын шаардлагад нийцсэн хөрвөх чадварын бүтцийг бий болгох үүрэгтэй. Компани санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн төлөгдөх хугацаа, банкнаас зээл авах чадавх, зээлийн ашиглагдаагүй үлдэгдэл, мөнгөн урсгалын таамаглал болон гүйцэтгэлд үндэслэн хөрвөх чадварын эрсдэлийг удирддаг.

Дараах хүснэгтэд Компанийн санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг гэрээгээр хүлээсэн үүргийн эргэн төлөлтийн дискаунтчилаагүй дүнд суурилан дуусах хугацаагаар нь ангилан харууллаа:

(Мянган төгрөгөөр)

	2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх					
	3 сараас доош	3-аас 6 сар	6 сараас 1 жил	1-ээс 5 жил	5 жилээс дээш	Нийт
Санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	29,472,243	-	-	-	-	29,472,243
Хугацаатай хадгаламж	14,599,940	-	-	-	-	14,599,940
Дансны болон бусад авлага	31,132,548	-	-	-	-	31,132,548
Түрээсийн авлага	28,203,738	5,507,825	4,928,066	34,395,039	535,513	73,570,181
	103,408,469	5,507,825	4,928,066	34,395,039	535,513	148,774,912
Санхүүгийн өр төлбөр						
Дансны болон бусад өглөг	(289,480)	-	-	-	-	(289,480)
	(289,480)	-	-	-	-	(289,480)
Цэвэр дүн	103,118,989	5,507,825	4,928,066	34,395,039	535,513	148,485,432

23. Эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага, үргэлжлэл

3) Хөрвөх чадварын эрсдэл, үргэлжлэл

(Мянган төгрөгөөр)

	2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх					Нийт
	3 сараас доош	3-аас 6 сар	6 сараас 1 жил	1-ээс 5 жил	5 жилээс дээш	
Санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	47,610,547	-	-	-	-	47,610,547
Дансны болон бусад авлага	189,334	-	-	-	-	189,334
Түрээсийн авлага	73,252,750	6,839,296	2,964,085	8,758,218	1,199,054	93,013,403
	121,052,631	6,839,296	2,964,085	8,758,218	1,199,054	140,813,284
Санхүүгийн өр төлбөр						
Дансны болон бусад өглөг	(269,759)	-	-	-	-	(269,759)
Түрээсийн өр төлбөр	(10,785)	(10,620)	-	-	-	(21,405)
	(280,544)	(10,620)	-	-	-	(291,164)
Цэвэр дүн	120,772,087	6,868,938	2,964,085	8,758,218	2,981,196	140,522,120

24. Капиталын эрсдэлийн удирдлага

Компани тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор өөрийн капиталыг удирдахын зэрэгцээ оролцогч талуудын өгөөжийг хамгийн ихээр байлгахын тулд банкн дахь дансны үлдэгдэл болон өөрийн хөрөнгийн харьцааг оновчтой байлгахыг зорьдог.

Компанийн капиталын бүтэц нь банкн дахь дансны үлдэгдэл, эздийн өмч ба өөрийн хөрөнгөөс бүрдэх бөгөөд өөрийн хөрөнгө нь дүрмийн сан ба хуримтлагдсан ашгаас тус тус бүрддэг.

25. Тайлант үеийн дараах үйл явдлууд

Тайлант үеийн дараа санхүүгийн тайланд тодруулга эсвэл залруулга шаардах томоохон үйл явдал гараагүй болно.

26. Монгол хэл дээрх орчуулга

Эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Англи, Монгол хэл дээр бэлтгэсэн болно. Монгол, Англи хэл дээрх хувилбаруудын хооронд утга болон агуулгын зөрүү үүссэн тохиолдолд Англи хувилбарыг баримтална.